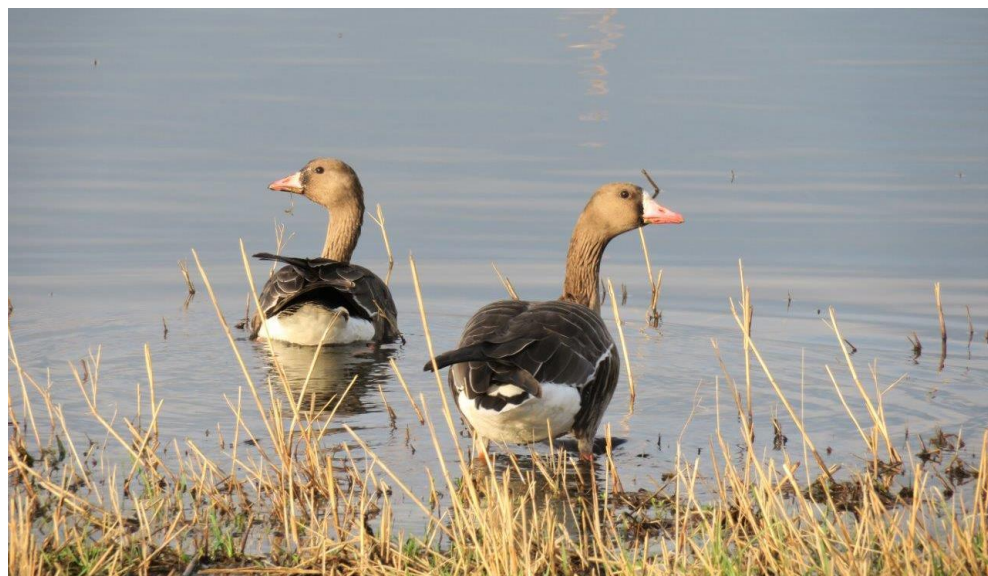

naravni rezervat
**ŠKOCJANSKI
ZATOK**

LETNI PROGRAM DELA

Naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2019

pripravila: ekipa NR Škocjanski zatok

Škocjanski zatok, november 2018

KAZALO VSEBINE

KAZALO VSEBINE	2
1 PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA.....	3
2 CILJI IN GLAVNE PRIORITETE UPRAVLJANJA V LETU 2019	4
3 OCENA IZVAJANJA PREDHODNEGA LETNEGA PROGRAMA DELA IN FINANČNEGA NAČRTA.....	8
4 LETNI PROGRAM AKTIVNOSTI	10
5 PREDSTAVITEV PROJEKTOV V TEKU IN PRIPRAVI.....	38
5.1. PROJEKTI V TEKU	38
5.2. PROJEKTI V PRIPRAVI.....	38
6 PREGLED FINANČNEGA OKVIRA.....	39
7 KADROVSKI NAČRT.....	42

1 PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA

OSEBNA IZKAZNICA NARAVNEGA REZERVATA ŠKOCJANSKI ZATOK

Lokacija naravnega rezervata: leži v neposredni bližini mesta Koper med mestom, pristaniščem ter obalno hitro cesto in železnico.

Površina naravnega rezervata: 122,7 hektarja.

Lastništvo: last Republike Slovenije skupaj z zemljišči s statusom javnega dobra 117,12 ha oziroma 95,49 %, last Mestne občine Koper 2 ha oziroma 1,63 %, družbena lastnina ostaja še 3,04 ha oziroma 2,48 % in lastnina fizičnih in pravnih oseb zasebnega prava 0,49 ha oziroma 0,4 % površine naravnega rezervata.

Naselja in prebivalci na območju naravnega rezervata: 0

Statusi območja na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave:

- **ekološko pomembno območje – EPO** (id. št. 77600): Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04 in nadaljnji),
- **posebno varstveno območje** (območje Natura 2000; SI 5000008) in **(potencialno) posebno ohranitveno območje** (SI 3000252): Uredba o posebnih varstvenih območjih (Uradni list RS, št. 49/04 in nadaljnji),
- **naravna vrednota** (id. št. 1265 V): botanična, zoološka in ekosistemska; Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04 in nadaljnji),
- **ožje zavarovano območje – naravni rezervat:** Uredba o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 75/13).

UPRAVLJAVEC

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)

Naravni rezervat Škocjanski zatok

Sermin 50, 6000 Koper

Tel.: 05/ 62 60 370

Gsm: 051/ 680 442

E-naslov: skocjanski@skocjanski-zatok.org

Spletna stran: www.skocjanski-zatok.org, www.ptice.si

DOPPS je nevladna naravovarstvena organizacija s statusom društva, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave, varstva okolja in na raziskovalnem področju. Je tudi slovenska krovna ornitološka organizacija, ki širom Slovenije združuje približno 1.000 članov. DOPPS je slovenski partner svetovne zveze za varstvo ptic BirdLife International. Poslanstvo društva je varovanje ptic in njihovih habitatov z naravovarstvenim delom, raziskovanjem, izobraževanjem, popularizacijo in sodelovanjem. Kot koncesionar za upravljanje Naravnega rezervata Škocjanski zatok je DOPPS pripravil letni program dela Naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2019 na podlagi določil:

- Uredbe o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 75/13), s katero se nadaljuje varstvo Škocjanskega zatoka, prvotno zavarovanega z Zakonom o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 20/98),
- Uredbe o načrtu upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2015–2024 (Uradni list RS, št. 102/15),
- Uredbe o koncesiji za upravljanje Naravnega rezervata Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 31/99),
- odločbe o izbiri koncesionarja št. 636-06/99-4 za Škocjanski zatok in koncesijske pogodbe, podpisane med Vlado RS in DOPPS št. 252100-50-85/00 in aneksa št. 1 k tej pogodbi. Aneks se izteče 6. septembra 2019, glede na zakonske podlage pa bomo tekom leta 2019 zaprosili za podaljšanje koncesijske pogodbe.

2 CILJI IN GLAVNE PRIORITETE UPRAVLJANJA V LETU 2019

Varstveni cilj naravnega rezervata je ohranitev polslanih in sladkovodnih habitatnih tipov, ki so izjemni v slovenskem in mednarodnem prostoru, in habitatov ptic, ki tu v velikem številu gnezdijo, prezimujejo in se ustavljajo ob selitvah, ter habitatov drugih domorodnih prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst. Razvojni cilj naravnega rezervata je ureditev in delovanje za javnost odprtega naravnega rezervata, s čimer se obiskovalcem omogoča spoznavanje in doživljanje narave ter izobraževanje.

Izvedbeni cilji upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok v letu 2019 so opredeljeni na podlagi načrta upravljanja NRŠZ za obdobje 2015–2024, pri čemer so glavne prioritete označene s P1. V sklopu varstvenih ciljev 1–4 je podano ciljno stanje vrst in habitatov skladno z načrtom upravljanja, ki temelji tudi na vzdrževanju ugodnih razmer za Natura 2000 vrste in habitatne tipe, kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti, dejavniki ogrožanja narave in najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti.

1. Varstveni cilji:

Cilj1 (P1): Redno vzdrževanje in ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega dela naravnega rezervata na Bertoški bonifiki skupaj z odsekom levega razbremenilnika Rižane – Aro znotraj meja rezervata:

- za gnezdeče populacije čapljice (10–15 parov), rakarja (40–50 parov), srpične trstnice (10–15 parov), svilnice (20–25 parov), mokoža (5–10 parov), malega ponirka (20–30 parov), liske (15–25 parov), zelenonoge tukalice (10–20 parov) in drugih vrst ptic s podobnimi ekološkimi zahtevami kot tudi za prehranjevanje gnezdeče populacije polojnika (nad 150 parov);
- za seleče se vrste, kot so čopasta čaplja (5–10 osebkov), rjava čaplja (5–10 osebkov), kostanjevka (10–30 osebkov), plevica (5–10 osebkov), togotnik (100–200 osebkov), močvirski martinec (100–200 osebkov), priba (100–200 osebkov) in črnorepi kljunač (10–20 osebkov) kot primeren prehranjevalni habitat;
- za stalno prisotne vrste, kot so mala bela čaplja (100–200 osebkov), velika bela čaplja (30–50 osebkov), veliki škurh (10–20 osebkov), pritlikavi kormoran (5–20 osebkov) in kravja čaplja (5–10 osebkov) kot njihov celoletni habitat;
- za nacionalno pomembne populacije vodnih ptic, kot so žvižgavka (50–100 osebkov), raca žličarica (70–120 osebkov), kreheljc (300–500 osebkov) in bobnarica (1–3 osebk) kot prezimovališče;
- za vzpostavitev mokrotnih oligotrofnih travnikov na površini vsaj 2 hektarjev,
- za obstoječo populacijo ozkega vrtenca (s pašo, košnjo in upravljanjem vodnega režima) in
- za kačje pastirje in dvoživke kot njihove obstoječe in potencialne habitate (z ročnim in strojnim čiščenjem vegetacije na brežinah jarkov in mlak ob krožni učni poti ter struge Are).

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: Vse navedene ciljne vrste so v dobrem stanju, v načrtu so aktivnosti za povečanje poplavne varnosti sladkovodnega dela naravnega rezervata, razvoj mokrotnih oligotrofnih travnikov in novih habitatov za kačje pastirje in dvoživke, za katere pa kazalniki še ne bodo doseženi, saj gre večinoma za večletne aktivnosti, katerih rezultate je pričakovati kasneje. V letu 2018 je bila potrjena tudi prva gnezditev sive gosi v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok. V letu 2019 načrtujemo tudi dodatne aktivnosti za odstranjevanje in preprečitev razširjanja tujerodnih rastlinskih vrst in živalskih vrst na celotnem območju naravnega rezervata.

Dejavniki ogrožanja narave: Najbolj pereči dejavniki ogrožanja iz okolice so hrup z bližnjih prometnic, svetlobno onesnaženje, vnos in razmnoževanje tujerodnih vrst želv ter nedorečena količina vode, ki priteka po Ari (predvsem v času razbremenjevanja visokovodnih konic), kakor tudi zagotavljanje biološkega minimuma pretoka vode Are.

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: sanacija in nadvišanje nasipa vzdolž Are, upravljanje nivoja vode, vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima, usmerjena paša, košnja in mulčanje vegetacije z dosajevanjem grmovnic ter dosejevanje mokrotnih travnikov, vzdrževanje mlak in

površin ob učni poti, odstranjevanje tujerodnih vrst, domačih/ hišnih živali, vzdrževanje kmetijske mehanizacije.

Cilj 2 (P1): Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških in hidroloških razmer v brakični laguni:

- za gnezdeče populacije navadne čigre (nad 50 parov), polojnika (nad 15 parov), rdečenogega martinca (do 10 parov), malega deževnika (do 10 parov), male čigre (nad 5 parov) in rumene pastirice (do 10 parov) na obstoječih površinah ter za povečanje populacij in rednosti gnezdenja beločelega deževnika;
- za seleče se vrste, kot so togotnik, črnorepi kljunač, močvirski martinec in pribra ter kot habitat stalno prisotnih vrst, kot sta mala bela čaplja, velika bela čaplja, liska in veliki škurh (v populacijah, ocenjenih v okviru cilja 1) kot primeren prehranjevalni habitat;
- za nacionalno pomembne populacije prezimujočih ptic, kot so liska (500–700 osebkov), race in druge vrste, ki se prehranjujejo s potapljanjem;
- za solinarko (*Aphanius fasciatus*) in kavkaškega glavačka (*Knipowitschia caucasica*) kot primeren habitat;
- za povečanje habitatnega tipa 1410 Sredozemska slana travišča na 0,5 hektarja ter za ohranjanje in z naravno sukcesijo skladen razvoj drugih habitatnih tipov Natura 2000.

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: Vse navedene ciljne vrste so v dobrem stanju, z izjemo beločelega deževnika, katerega gnezditve v Škocjanskem zatoku je bila sicer po letu 2008 v 2016 prvič spet potrjena. V letih 2017 in 2018 beločeli deževnik na območju naravnega rezervata ni gnezdil. Gnezdeče populacije navadne čigre, polojnika, rdečenogega martinca, malega deževnika ostajajo na ravni preteklih let, kot redna gnezdilka rezervata pa je v zadnjih letih potrjena tudi mala čigra, katere gnezdeča populacija je v primerjavi z letom 2016 v porastu; v letu 2018 je na brakičnem delu naravnega rezervata gnezdilo od 10 do 15 parov male čigre.

Zaključena je povezava na centralni nadzorni sistem (CNS) in avtomatizacija zapornice na morskem kanalu, ki smo jo uvrstili med nujne ukrepe v letu 2018. Zaradi ogroženosti, ki jo varovanim habitatom in vrstam brakičnega dela naravnega rezervata prinašajo podnebne spremembe, v letu 2019 načrtujemo nadvišanje zapornice na morskem kanalu, ki smo ga vključili v predlog financiranja iz sredstev Sklada za podnebne spremembe. Med nujne ukrepe uvrščamo tudi ureditev območja mestne vstopne točke na območje naravnega rezervata pod ankaransko vpadnico.

Dejavniki ogrožanja narave: Groženj za naravo na samem območju ne pričakujemo, med tistimi iz okolice pa velja izpostaviti onesnaževanje voda iz naslova dejavnosti v okoliških urbanih conah, svetlobno onesnaženje, in potencialne grožnje zaradi bližine pristanišča.

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: nadgradnja zapornice na morskem kanalu in upravljanje nivoja vode, vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima, čiščenje morskih nanosov in smeti, preprečevanje motenj, vzdrževanje grmovne vegetacije in dosajevanje pomembnih vrst slanuš ter ureditev območja mestnega vstopnega objekta in učne poti pod ankaransko vpadnico, ki poteka v sodelovanju z Mestno občino Koper.

Cilj 3: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških razmer na območju Jezerca:

- za gnezdeče populacije čapljice (1–2 para), liske (5–10 parov), zelenonoge tukalice (5–10 parov), mokoža (do 3 pari), rakarja (5–10 parov), srpične trstnice (5–10 parov) in svilnice (5–10 parov);
- za ohranjanje in povečanje obstoječe populacije močvirske sklednice.

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: Vse navedene ciljne vrste ptic so v dobrem stanju, kar pa ne velja za populacijo močvirske sklednice zaradi verjetnega negativnega vpliva na tem območju razširjene tujerodne vrste želve popisane sklednice z obema podvrstama rdečevratko in rumenovratko ter križanci obeh podvrst. Za doseganje tega cilja je smiselno nadaljevati z zmanjševanjem števila tujerodnih vrst želv *Trachemis sp.* z izlovom ter iskanjem gnezd in odstranjevanjem jajc popisanih sklednic.

Med nujne ukrepe v letu 2019 uvrščamo tudi dokončno opustitev vrtičarske dejavnosti ter odstranitev vse vrtičarske infrastrukture na obravnavanem območju.

Dejavniki ogrožanja narave: med grožnjami na samem območju je z varstvenim režimom prepovedano vrtičkarstvo ter s tem povezano naseljevanje mačk, ki lahko plenijo tudi varovane vrste. Med grožnjami iz okolice velja izpostaviti onesnaževanje voda zaradi neurejene fekalne kanalizacije na Škocjanskem hribu, svetlobno onesnaženje in hrup in naseljevanje in dostopnost za domače oziroma hišne živali ter negativni vplivi s strani tujerodnih vrst rastlin in živali.

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: upravljanje nivoja vode, preprečevanje motenj ter negativnih vplivov iz okolice, odstranitev tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali.

Cilj 4: Trajno preprečevanje motenj in dostopa plenilcev na območje močvirja pri stavbi Telekoma:

- za uspešno gnezdenje čapljice (1 par), mokoža (1–2 para) in srpične trstnice (1–3 pari) ter
- za nemoteno prenočevanje kmečkih lastovk med jesensko selitvijo.

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: Vse navedene ciljne vrste ptic so v dobrem stanju, bistvenega povečanja gnezdečih parov ciljnih vrst zaradi majhne površine območja v bodoče ne pričakujemo.

Dejavniki ogrožanja narave: Med grožnjami iz okolice velja izpostaviti naseljevanje in dostopnost za domače oziroma hišne živali, saj je tik ob tem močvirju že pred leti našel prostor nelegalni »azil« za mačke. Plenjenje ptic v naravnem rezervatu je že potrjeno z opazovanji.

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: odkup zemljišč v lasti Telekoma, sodelovanje z Mestno občino Koper in lokalnimi akterji za odstranitev mačk s te lokacije oziroma iskanje drugih rešitev.

Cilj 5: Spremljanje in analiziranje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti ter upravljanje podatkovnih zbirk, ki se nanašajo na NRŠZ

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: redni monitoring ptic, kartiranje HT in tujerodnih vrst v sladkovodnem delu, spremljanje kakovosti in nivojev vode, upravljanje podatkovne zbirke NRŠZ in priprava poročil o stanju NRŠZ; v primeru razpoložljivih sredstev monitoring herpetofavne, kačjih pastirjev, močvirske sklednice, ozkega vrtenca, ihtiofavne v laguni, netopirjev, metuljev in hroščev, izvedba raziskave morskih tujerodnih in škodljivih (patogenih) organizmov, raziskava morskih tujerodnih organizmov, raziskave planktona bentoških, eratnih in sedentarnih mnogoščetincev.

Cilj 6 (P1): Zagotavljanje primerne količine in kakovosti vode ter omejevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja iz okolice na naravni rezervat

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: zagotavljanje zadostnih dotokov vode najvišjih standardov kakovosti, sodelovanje z Direkcijo RS za vode, ARSO, Mestno občino Koper in lokalnimi akterji za stalno izvedbo ukrepov za doseganje najvišje kakovosti industrijskih, komunalnih in padavinskih odpadnih vod, ki se stekajo neposredno v naravni rezervat ali v pritoke, preprečevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja ter ozaveščanje in aktivno vključevanje lokalnih akterjev.

Cilj 7 (P1): Zagotavljanje uresničevanja varstvenega režima in varstvenih usmeritev (neposredni nadzor v naravi ter druge potrebne oblike nadzora)

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: naravovarstveni nadzor nad upoštevanjem varstvenega režima in usmeritev, opozarjanje in ozaveščanje kršiteljev ter izrekanje glob in nadaljevanje postopkov s strani drugih pooblaščenih izvajalcev; po potrebi nadzor med vsemi vzdrževalnimi deli v naravnem rezervatu in njegovi neposredni okolici in redno izobraževanje nadzornikov.

2. Drugi cilji upravljanja:

Cilj 8 (P1): Omogočanje spoznavanja naravne vrednote in biotske raznovrstnosti ter doživljanja narave na način, ki naravo postavlja v središče pozornosti in privzgaja spoštljiv odnos ter odgovorno vedenje do nje

Najpomembnejše upravljaljske naloge in aktivnosti so tiste, ki so namenjene delovanju za javnost odprtega naravnega rezervata: priprava programov za obiskovalce ter nadgradnja in izvajanje vzgojno-izobraževalnega programa; razvoj in priprava učnih pripomočkov ter nakup ustrezne opreme za izobraževanje; razvoj in priprava fizičnih razstav in interpretacije kot tudi virtualne, multimedijske in filmske interpretacije (mobilna aplikacija, filmi, spletna kamera); priprava ponudbe izdelkov in storitev; sprejem, usmerjanje ter osnovne storitve za obiskovalce; predstavitve NRŠZ izven območja (predstavitve, sejmi, oglaševanje), in usposabljanje zaposlenih in drugih izvajalcev programov za obiskovalce. Aktivnosti bodo v izbranem obsegu izvedene kot pilotne akcije v okviru projekta IMPRECO.

Cilj 9 (P1): Vzpostavljanje, nagrajevanje in vzdrževanje infrastrukture za obisk in upravljanje

Najpomembnejše upravljaljske naloge in aktivnosti: odprava pomanjkljivosti in napak na objektih po unovčitvi bančne garancije izvajalcu del v 2017, priprava razpisov, zbiranje ponudb in izbor izvajalcev za izvedbo odprave nepravilnosti, pomanjkljivosti in skritih napak na novozgrajenih objektih v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (gradbeno obrtniška dela ter strojne in elektro inštalacije); upravljanje in redno vzdrževanje objektov ter dopolnitve krajinske ureditve in dokončanje ureditev v in ob objektih.

Cilj 10: Zagotavljanje učinkovitega in preglednega poslovanja, organizacije dela, financiranja, komuniciranja in sodelovanja v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja

Najpomembnejše upravljaljske naloge in aktivnosti: naloge za učinkovito in pregledno poslovanje, organizacijo dela in financiranje; sodelovanje v vzpostavljenih partnerstvih, ki so že v preteklih letih prispevala k učinkovitosti upravljanja NRŠZ (npr. Skupnost ZO, Adriawet, BirdLife, WLI, DAP) in vključevanje v nove povezave; sodelovanje z MOP, organi v sestavi in ZRSVN ter druge naloge skladne z zakonodajo; komunikacijske aktivnosti, kot so delo z mediji in dogodki; vzdrževanje in nadgradnja spletne in Facebook strani ter Instagram in Twitter profila, skupne PR naloge in aktivnosti z drugimi zavarovanimi območji in partnerji in zagotavljanje dostopa do informacij o NRŠZ.

3 OCENA IZVAJANJA PREDHODNEGA LETNEGA PROGRAMA DELA IN FINANČNEGA NAČRTA

Glavne prioritete programa dela so bile uresničene. V okviru cilja 1 je upravljanje temeljilo na vzdrževanju ustreznih vodnih režimov in usmerjeni paši, podprtimi z dopolnilnimi nalogami, kot so vzdrževanje kmetijske mehanizacije, odstranjevanje tujerodnih rastlin in tujerodnih vrst želv, vzdrževanje mlak in površin ob učni poti, odstranjevanje zarasti in zasaditev drevesnih in grmovnih vrst na desnem bregu Are ter dosejevanje oligotrofnih mokrotnih travnikov. V okviru cilja 2 smo skrbeli za ustrezen nivo vode v laguni, predvsem med gnezdilno sezono ter izvedli avtomatizacijo zapornice ter povezavo na centralni nadzorni sistem (CNS).

V okviru ciljev 1 in 2 smo pripravili predlog ukrepov za vključitev in financiranje iz sredstev programa Sklada za podnebne spremembe v letih 2019 in 2020 zaradi ogroženosti, ki jo varovanim habitatom in vrstam območij na stiku morja in kopnega prinašajo podnebne spremembe. Poleg dvigovanja morske gladine so med dejavniki ogrožanja zaradi podnebnih sprememb tudi številnejše ujme, ob katerih je območje naravnega rezervata s sedanjo vodno-gospodarsko ureditvijo poplavno ogroženo. Pripravili smo tudi predloge ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (ITV) za financiranje iz sredstev programa Sklada za podnebne spremembe. Predlagani ukrepi hitre odstranitve in obvladovanja ITV se nanašajo na odstranitev tujerodnih popisanih sklednic in odstranitvi invazivnih tujerodnih vrst rastlin.

V okviru cilja 3. smo začeli z izvedbo aktivnosti povezanih z odpravo vrtičkarstva ter izlovom tujerodnih želv. V okviru cilja 4 so bile aktivnosti usmerjene v izdelavo elaborata ureditve meje in parcelacije parcele št 3884/3, katastrska občina 2604 BERTOKI v lasti Telekom Slovenije d.d. in izdelavo Cenitvenega poročila z ugotovitvijo vrednosti nepremičnine za isto parcelo. V okviru cilja 5 sta potekala redni monitoring ptic, monitoring metuljev in kartiranje HT sladkovodnega in brakičnega dela naravnega rezerva ter kartiranje tujerodnih rastlinskih vrst sladkovodnega dela naravnega rezervata, ostali predvideni monitoringi pa zaradi pomanjkanja sredstev niso stekli. Nadaljevali smo tudi z aktivnostmi pri upravljanju podatkovne zbirke NRŠZ. V okviru cilja 6 smo delali na najbolj perečih temah, vzpostavili redno sodelovanje z Mestno občino Koper na področju vplivov na naravni rezervat (postavitev varovalnega nasipa in PHO vzdolž bertoške vpadnice, ureditev območja mestne vstopne točke). Nadaljevali smo z aktivnostmi za sprejetje in formalizacijo Poslovnika o obveščanju v primeru onesnaženj ter Načrta ukrepanja ob pojavu zaoljenih prostoživečih živali. Poleg tega smo redno preverjali stanje čiščenja plavajoče morske baraže na morskem kanalu v Luki Koper.

Naravovarstveni nadzor v okviru cilja 7 je redno potekal, zaenkrat brez izrekanja glob. Udeležili smo se rednih izobraževanj za naravovarstvene nadzornike v organizaciji MOP, zaposlili naravovarstveno nadzornico, ki je v začetku leta pridobila tudi pooblastilo po ZP ter sodelovali pri postavitvi informacijskega sistema za podporo delu prekrškovnih organov, ki ga financira MOP.

V okviru cilja 8 smo nadaljevali z izvajanjem različnih programov obiskovanja NRŠZ, jih stalno dopolnjevali v skladu s potrebami in željami obiskovalcev, skrbeli za sprejem, usmerjanje in ponudbo za obiskovalce v trgovini in baru. V tem sklopu gre za dejavnosti, s katerimi hkrati ustvarjamo tudi lastne prihodke rezervata, še kako pomembne za financiranje upravljanja le-tega. Med obiskovalci ostajajo zelo priljubljeni programi s konji, od jahanja, delavnic in z jahanjem kombiniranih vodenih ogledov po rezervatu. Precej zanimanja je tudi za najem dvorane za dogodke (strokovna srečanja, delavnice, projektni sestanki, konference in različna izobraževanja), vendar pa smo v letu 2018 beležili izpad dohodka iz tega naslova v toplem delu leta, saj smo bili zaradi nedelujočega prezračevanja in hlajenja primorani povpraševanja za najem dvorane odklanjati.

V okviru cilja 9 ostajajo velik problem reklamacije na objektih. Kljub dejavnemu pristopu upravljavca in ministrstva po unovčitvi bančne garancije jeseni 2017 do odprave pomanjkljivosti ni prišlo, saj je izvajalec sprožil gospodarski spor in pri sodišču dosegel zavarovanje dokazov, zaradi česar do pregleda stanja s strani sodišča imenovanih izvedencev popravila niso bila možna. Le-ta so se zato začela šele jeseni 2018 in so v teku.

V okviru cilja 10 smo izvedli naloge za učinkovito in pregledno poslovanje, financiranje in organizacijo dela ter obveščanje javnosti.

Na prihodkovni strani finančnega načrta programa dela NRŠZ za leto 2018 bodo do konca leta v celoti realizirana sredstva na proračunski postavki 153238 ter sredstva SKZGS. Iz lokalnih virov smo pridobili 25.000€ za nakup električnega delovnega vozila s strani Luke Koper d.d. ter 800 € s strani MOK. Z lastnimi prihodki smo se do konca leta približali načrtovanemu znesku in na ta način pokrili vse nastale stroške pri upravljavcu. Dodatni vložek v NRŠZ predstavljajo tudi sredstva Podnebnega sklada za električno polnilnico ter sredstva ESRR, s katerimi smo v okviru projekta IMPRECO uresničevali ukrepe s področja ohranjanja ekosistemov in ekosistemskih storitev v NRŠZ.

4 LETNI PROGRAM AKTIVNOSTI

Cilj1: Redno vzdrževanje in ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega dela naravnega rezervata na Bertoški bonifiki skupaj z odsekom levega razbremenilnika Rižane – Aro znotraj meja rezervata

Kombinirano upravljanje sladkovodnega dela naravnega rezervata temelji na upravljanju vodnih režimov, usmerjeni paši in pozni košnji. Za doseganje cilja 1 je tudi v letu 2019 ključno nadaljevanje izvajanja nalog s teh treh področij, ki so podprte z dopolnilnimi nalogami, kot so vzdrževanje dosedanjih ureditev in kmetijske mehanizacije ter odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in živali.

Na podlagi spremljanja stanja razširjenosti tujerodnih vrst rastlin je bilo ugotovljeno, da najvišja stopnja invazivnosti pripada navadni amorfi (*Amorpha fruticosa*), ki se sicer širi relativno počasi, a ponekod povsem prevlada in jo je ročno stežka uspešno odstraniti. Odstranjevanje nadzemnih delov in hkratno zasenčenje z avtohtonimi drevesnimi vrstami je dolgotrajen proces, ki se po izkušnjah iz prejšnjih let ni najbolje obnesel, saj rastline naslednje leto ponovno poženejo iz neodstranjenih podzemnih delov. Učinkovito se lahko rast in razširjanje amorge ustavi le z hkratnim strojnim izkopavanjem podzemnih delov rastlin. Po končanem odstranjevanju je potrebno vso biomaso zmleti z drobilcem lesa ter odpeljati na prostor za kompostiranje. Enako velja za robinijo (*Robinia pseudoacacia*), ki jo omejujemo le na določenih mestih. Manj invazivna sta japonska kalina (*Ligustrum japonicum*) in japonsko kosteničevje (*Lonicera japonica*), ki se počasi širita in ju je lažje odstraniti v kombinaciji z zasenčenjem. Najnižjo stopnjo invazivnosti imata verlotov pelin (*Artemisia verlotiorum*) in lovorikovec (*Prunus laurocerasus*), ki se je začel pojavljati nedavno med grmišči. V letu 2019 načrtujemo izvedbo 1. faze ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst rastlin, ki smo jih v letu 2018 predlagali za financiranje iz sredstev programa Sklada za podnebne spremembe. Med predlagane ukrepa smo vključili tudi aktivnosti za odstranitev tujerodne vrste želve popisane sklednice.

V nadaljevanju podajamo preglednico in grafični prikaz ploskev in predvidenih ukrepov odstranjevanja in preprečevanja razširjanja tujerodnih vrst rastlin na sladkovodnem delu naravnega rezervata v letu 2019. V letu 2019 se nadaljuje z odstranjevanjem zarasti in zasaditvijo drevesnih in grmovnih vrst.

Preglednica 1: Pregled ukrepov odstranjevanja in preprečevanja razširjanja tujerodnih vrst rastlin v 2019

vrsta	Razširjenost po ploskvah	Izvedene aktivnosti/ukrepi
Amorfa	A, B, C, D, E, F, G, H	odstranjevanje nadzemnih in podzemnih delov rastlin, zasenčenje, kompostiranje
Robinija	A, B, C, D, E, F, G	odstranjevanje nadzemnih in podzemnih delov rastlin, zasenčenje, kompostiranje
Japonska kalina	B, C, D, E, F	selektivno odstranjevanje
Japonsko kosteničevje	C, D, E	selektivno odstranjevanje, zasenčevanje
Verlotov pelin	A, B, I	selektivno odstranjevanje, zasenčevanje
Lovorikovec	E	selektivno odstranjevanje

Slika 1: Grafični prikaz predvidenih ploskev odstranjevanja in preprečevanja razširjanja tujerodnih vrst rastlin

Redna pozna košnja na območju sladkovodnega močvirja poteka po končani gnezditvi ptic. Po končani košnji se zaradi ohranjanja in oblikovanja primernih habitatov odstrani biomasa ter organski material deponira na prostoru za odlaganje in kompostiranje rastlinskega materiala. Hkrati poteka tudi odstranjevanje vegetacije z brežin jarkov in mulčanje vegetacije na težko dostopnih predelih in vzdrževanje ograde z električnim pastirjem. Za razvoj oligotrofnih mokrotnih travnikov se izbrane površine izvzamejo iz paše in se dosejejo z gradniki tovrstnih habitatnih tipov. Strojnega čiščenja jarkov in popravil prehodov za pašne živali za leto 2019 ne načrtujemo, ker so bili ukrepi izvedeni v letu 2018.

Upravljanje vodnih režimov poteka tako, da so po sezonah doseženi nivoji vode, primerni za gnezdeče, seleče se ali prezimujoče vrste ptic, ki hkrati podpirajo tudi prisotne ali razvijajoče se habitatne tipe in druge varovane vrste, npr. ozkega vrtenca. Nivoji vode na območju sladkovodnega dela naravnega rezervata se zagotavljajo z dovajanjem sladke vode iz Rižane (Ara) prek dovodne zapornice ter odvajanjem vode na luško črpališče prek odvodne zapornice in sifona v jarek 11b zunaj rezervata, ki poteka čez

območje GORC Sermin II. Vzdrževanje objektov za urejanje vodnega režima (zapornic, sifonov ...) in čiščenje jarkov v sladkovodnem delu rezervata potekata v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (v nadaljevanju: POV; Inženiring za vode, 2007).

V kolikor bodo potrjeni predlogi ukrepov, ki smo jih v letu 2018 predlagali za vključitev in financiranje iz sredstev programa Sklada za podnebne spremembe, se v letu 2019 aktivnosti povezane z zagotavljanjem poplavne varnosti sladkovodnega dela naravnega rezervata usmeri v izvedbo dokončanja sanacije in nadvišanja nasipa vzdolž desnega brega Are z vtiskanjem zagatnic. Na osnovi projektne dokumentacije za investicijsko vzdrževanje v javno korist na vodni infrastrukturi - Ara razbremenilnik Rižane, sanacija nasipa in rekonstrukcija praga (VGP Drava, oktober 2016) je vrednost del za izvedbo 2. faze sanacije in nadvišanja nasipa ocenjena na 270.000 €. Ko bo realizirana druga faza sanacije in nadvišanja nasipa vzdolž Are, bo preprečeno pronicanje skozi nasip kakor tudi skozi temeljna tla po celotni dolžini struge Are. Z nadvišanjem nasipa bo zagotovljena tudi ustreznejša poplavna varnost v rezervatu.

Zagotavljanje poplavne varnosti sladkovodnega dela naravnega rezervata bo zaključeno šele po rekonstrukciji dotrajanega praga na izlivnem delu Are in nadgradnji praga z zaporničnim sistemom, ki je predvidena v letu 2020. Novi zapornični sistem bo poleg povečanja poplavne varnosti omogočil tudi zagotavljanje stalne gladine vode v Ari in s tem napajanje sladkovodnega dela rezervata ter preprečeval vdor slane vode v gornji tok Are (vgrajene večfunkcionalne zapornice bodo omogočale učinkovitejšo upravljanje vodnega režima). Izvedena ribja steza bo omogočala tudi prehod vodnih organizmov, ki bo ob ugodnih pretočnih pogojih mogoč tudi skozi zapornično polje.

Upravljanje vegetacije in primernih življenjskih okolij na obrobju močvirja, ki obsega grmovno in drevesno zarast in mlake, temelji na vzdrževanju obstoječih mlak, zasaditvi novega in obrezovanju obstoječega avtohtonega grmovja in dreves ter odstranjevanju tujerodnih vrst. Skladno z izhodišči vzdrževanja habitatov za kačje pastirje upravljanje vegetacije zajema tudi ročno in strojno čiščenje brežin jarkov in mlak za povečanje osončenosti vodnih površin ter zagotavljanje raznolikega prostorskega mozaika različnih sukcesijskih faz.

Pri izvedbi aktivnosti je treba upoštevati usmeritve za ukrepe za preprečevanje ali zmanjševanje negativnih vplivov iz okolice Are kot tudi varstvene in razvojne usmeritve za področje kmetijstva v naravnem rezervatu, navedene v načrtu upravljanja.

Opombi k preglednicam 1–10:

1. Oštevilčevanje ciljev, nalog in aktivnosti v tem programu dela je usklajeno z Uredbo o načrtu upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2015–2024 (Uradni list RS, št. 102/15). Zato si v preglednicah številčne oznake ne sledijo zvezno pri nalogah in aktivnostih, ki se v letu 2017 ne izvajajo in so zaradi tega iz programa dela izpuščene.
2. Z zvezdico (*) označene aktivnosti še nimajo zagotovljenega financiranja. Pri teh aktivnostih se kazalniki/rezultati dosegajo skladno s finančnimi možnostmi.

Preglednica 2: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 1

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
1.1. Upravljanje nivoja vode				
1.1.1. Spomladanski nivo	- €	PP 153238	-	nivo vode na koti -0,60 do -0,70 m (april - julij)
1.1.2. Poletni nivo	- €	PP 153238	-	minimalna globina vode; izsušitev območja za potrebe košnje in mulčanja (avgust, september)

1.1.3. Jesensko-zimski nivo	- €	PP 153238	-	maksimalna globina vode na koti - 0,40 m (oktober - marec)
1.1.4. Polnjenje/praznjenje sladkovodnega dela	- €	PP 153238	izvajalec VG službe	zagotavljanje primerne vodostaja v posameznih obdobjih, poletna izsušitev območja za potrebe upravljanja
1.2. Vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima				
1.2.2. Redno vzdrževanje zapornic in spremljevalnih struktur v skladu s POV*	100,00 €	SKZGS	-	čiščenje vodnih nanosov na objektih (1x mesečno), mazanje vodil na zapornicah (1x letno)
1.2.3. Ostala popravila objektov za urejanje vodnega režima*	200,00 €	SKZGS	-	po potrebi v primeru okvare na objektih
1.3. Usmerjena paša				
1.3.1. Vzdrževanje pašne infrastrukture*	200,00 €	SKZGS	-	pregled ograde z električnim pastirjem (1x mesečno) ter popravila ograde po potrebi
1.3.2. Košnja vegetacije pod ogrado z električnim pastirjem*	50,00 €	SKZGS	-	strojna košnja (1x letno), ročna košnja (2x letno) oziroma po potrebi
1.3.3. Postavitev čredink*	50,00 €	SKZGS	-	prestavitev čredink po potrebi
1.3.7. Košnja in baliranje zunaj območja naravnega rezervata ter spravilo sena/ zimske krme za pašne živali*	400,00 €	SKZGS	-	vsaj 2,5 ton krme
1.3.8. Vzdrževanje servisnih poti za traktor in s strani pašnih živali poškodovanih površin*	500,00 €	SKZGS	-	redno vzdrževanje servisne poti v dolžini 400 m
1.3.9. Nadzor pašnih živali, redna dnevna oskrba in dohranjevanje v zimskih mesecih*	1.000,00 €	SKZGS	hon. sodelavci	okvirni obseg 90 dni po 3h/dan (študent.delo)
1.3.10. Izvajanje Letnega veterinarskega programa *	1.000,00 €	SKZGS	podizvajalec	redno cepljenje (2x letno), obrezovanje parkljev pri govedu (1x letno), obrezovanje kopit pri konjih (4x letno), osemenitev krav (1x letno)
1.3.11. Veterinarska oskrba živali po potrebi*	500,00 €	SKZGS	podizvajalec	pregled stanja pašne živine s strani usposobljenega veterinarja (po potrebi)
1.3.12. Vodenje dokumentacije, registrov	- €	PP 153238	-	arhiv dokumentacije
1.4. Košnja in mulčanje vegetacije				
1.4.1. Odstranjevanje vegetacije jarkov*	200,00 €	SKZGS	-	odstranjevanje vegetacije z brežin jarkov v dolžini 4500 m
1.4.2. Mulčanje vegetacije na težko dostopnih in razgibanih predelih ter odstranjevanje biomase*	500,00 €	SKZGS	-	15 ha
1.4.3. Pozna košnja s strižno kosilnico in odstranjevanje biomase z baliranjem na površinah mokrotnih pašnikov*	500,00 €	SKZGS	-	2 ha

1.4.4. Ročna košnja na predelih, ki so nedostopni za traktor*	100,00 €	SKZGS	-	1,5 ha
1.4.5. Vzpostavitev večje površine mokrotnih travnikov brez paše ter dosejevanje*	2.500,00 €	SKZGS	-	dosejevanje na 1 ha, omejitev paše vsaj na 2 ha
1.5. Obnova praga na Ari in nasipa vzdolž desnega brega Are				
1.5.2. Sodelovanje pri načrtovanju in sanacija nasipa na desnem delu Are (nadvišanje)*	270.000,00 €	MOP – Sklad za podnebne spremembe	DRSV, izvajalec javne službe	sanacija in nadvišanje nasipa v dolžini 280 m (2. faza)
1.6. Vzdrževanje mlak in površin ob krožni učni poti				
1.6.1. Čiščenje mlak in odstranjevanje vegetacije*	100,00 €	SKZGS	-	10 mlak oziroma 0,02 ha
1.6.2. Mulčanje jarkov*	50,00 €	SKZGS	-	700 m
1.6.3. Mulčanje 1 m pasu ob učni poti*	50,00 €	SKZGS	-	2600 m
1.6.4. Obrezovanje dreves in grmovnic*	1.000,00€	SKZGS	-	150 dreves/ grmovnic - odstranjevanje zarasti ob strugi Are v dolžini 300 m ter 350 dreves/grmovnic - odstranjevanje zarasti na otočku izlivnega dela Are
1.6.5. Dosejevanje grmovnic po potrebi*	2.000,00 €	MOP – Sklad za podnebne spremembe	-botanik	zasaditev območja z domorodnimi grmovnimi in drevesnimi vrstami, zasenčenje rastišč tujerodnih rastlinskih vrst in preprečitev razširjanja po predhodni selektivni odstranitvi japonske kaline, japonskega kosteničevja, verlotovega pelina in lovrikovca
1.7. Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali				
1.7.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst*	13.700,00 €	MOP – Sklad za podnebne spremembe	- DRSV, izvajalec javne službe	odstranjevanje in preprečitev razširjanja amorfe in rubinije na predvidenih ploskvah: odstranjevanje nadzemnih in podzemnih delov rastlin, zasenčenje, kompostiranje (najem manjšega bagra za izkop podzemnih delov rastlin, nakup drobilca lesa in kompostiranje biomase, terensko delo botanika)
1.7.3. Izlov zapuščenih domačih živali ter obveščanje ali odvoz v zavetišče ali pristojno vet.org.	- €	PP 153238	-	po potrebi

1.7.4 Aktivnosti za omejevanje plenilcev in drugih vrst, ki s plenjenjem ali tekmovalnostjo negativno vplivajo na ciljne vrste	- €	PP 153238	-	po potrebi
1.8. Redno vzdrževanje kmetijske mehanizacije				
1.8.1. Redno servisiranje traktorja in kmetijskih priključkov*	4.500,00 €	SKZGS	-	redni servis (1x letno), manjša popravila (po potrebi); prenova mulčarja, vzdrževanje in podmazovanje kmetijskih priključkov in opreme
1.8.2. Registracije in zavarovanja*	1.200,00 €	SKZGS	-	podaljšano prometno dovoljenje za traktor ter zavarovanje in registracija el. delovnega vozila
1.8.3. Najem vozila za prevoz sena*	200,00 €	SKZGS	-	3 do 4x letno
1.8.4. Nabava tračnega obračalnika in nakladalke	2.000,00 €	lastna dejavnost	-	1 x obračalnik (ali 1x zgrabljalnik) in 1 x samonakladalna prikolica
1.8.5. Nabava orodja in potrošnega materiala potrebnega za vzdrževanje kmetijske mehanizacije*	100,00 €	SKZGS	-	okvirno 10 kosov
SKUPAJ	302.700,00 €			

Cilj 2: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških in hidroloških razmer v brakični laguni

Za ohranjanje ugodnega ohranitvenega stanja habitatov in živalskih vrst je ključnega pomena ustrezno upravljanje vodnega režima v laguni Škocjanskega zatoka. Upravljanje vodne gladine v laguni poteka s pomočjo samodejnega zaporničnega sistema na morskem kanalu, ki laguno povezuje z morjem, in dveh vodomernih jaškov, ki sta postavljena v laguni in na morskem kanalu. Vodni režim na območju brakičnega dela naravnega rezervata, ki je bil na podlagi upravljaljskih izkušenj vzpostavljen v preteklih letih, deluje na ta način:

- med jesenske selitvijo, prezimovanjem in spomladansko selitvijo ptic je zapornica odprta; v tem obdobju, ki okvirno traja od sredine avgusta do konca marca, se laguna polni in prazni glede na naravni cikel plimovanja;
- v gnezditvenem obdobju se vključi samodejni režim delovanja zapornice, ki med plimo omogoča nadzorovano polnjenje in praznjenje lagune med oseko do programske določene kot, s čimer je ob plimi onemogočena preplavitev gnezdišč in popolna izsušitev lagune ob velikih osekah.

Programska oprema, ki smo jo namestili jeseni 2018, omogoča nadzorovanje delovanja zapornice z uporabo pametnega telefona oziroma preko povezave na Centralni nadzorni sistem (CNS). V letu 2019 načrtujemo tudi pripravo projektne dokumentacije (PZI) in izvedbo nadvišanja zaporničnega sistema na morskem kanalu. Ukrep v višini 70.000€ smo predlagali za vključitev in financiranje iz sredstev programa Sklada za podnebne spremembe zaradi ogroženosti in obvladovanja vplivov, ki jo varovanim habitatom in vrstam brakičnega dela naravnega rezervata prinašajo podnebne spremembe. Ukrep bo olajšal upravljanje z vodostajem lagunarnega dela naravnega rezervata v gnezditvenem obdobju ter dolgoročno prispeval k poplavni varnosti območja zaradi dvigovanja morske gladine ter varovanju območja v primeru potencialne nevarnosti izlitja nevarnih snovi iz okolice. Hkrati načrtujemo tudi začetne aktivnosti za sanacijo lagune, ki vsebujejo projektiranje, izbor izvajalca in morebitna pripravljala dela, medtem ko je glavnina del predvidena v letu 2020.

Upravljanje zaporničnega sistema na morskem kanalu poteka v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (Inženiring za vode, 2007) in navodili za vzdrževanje kotalne zapornice Zapornični objekt – hidromehanska oprema POV – P128HO (Birometal projektiranje, razvoj in inženiring, d. o. o., 2007).

Površine v naravnem rezervatu, ki mejijo na predvideno ankaransko vpadnico, pomenijo stično območje med rezervatom in mestom Koper. Območje je tamponski pas, ki naj bi čim bolj nevtraliziral negativne vplive prometa, drugih urbanih pritiskov in prisotnosti ljudi na razmere v rezervatu. V sklopu projekta Gradbena dela za ureditev štiripasovnice s krožiščem K3 na Ankaranski cesti v Kopru je bil v letu 2017 urejen dostop do mestne vstopne točke naravnega rezervata. Na 16. seji Odbora za Naravni rezervat Škocjanski zatok, ki je potekala 7.2.2018, smo obravnavali tudi problematiko preprečevanja motenj in obiskovanja obravnavanega območja v nočnem času. V juniju 2018 so si neznanci konec tedna privoščili zabavo pred opazovalnico pod ankaransko vpadnico, tam pustili večjo količino smeti ter opazovalnico popisali z grafiti. Na tem očem skritem območju se občasno zadržujejo tudi brezdomci in odvisniki od prepovedanih drog. Za rešitev tovrstne problematike smo v sodelovanju z Mestno občino Koper pripravili Predlog ureditve učne poti in bližnje okolice Naravnega rezervata Škocjanski zatok pod Ankaransko cesto. Navajamo kratek povzetek ukrepov za preprečevanje motenj na obravnavanem območju, ki jih skupaj z Mestno občino Koper načrtujemo v letu 2019:

- ureditev vstopnih točk s postavitvijo zapornice na servisnem prehodu ter postavitvijo informativnih tabel z varstvenimi režimi NRŽ – izvedba DOPPS,
- vzpostavitev odprte travnate površine, ki bo omogočala večjo preglednost nad učno potjo in parkovno infrastrukturo – izvedba DOPPS,
- zasaditev brnistre (*Spartium junceum*) na nasipu pri opazovalnem stolpu do lese za servisni prehod v dolžini cca. 150 m – izvedba DOPPS,
- zasaditev in ureditev območja na izlivnem delu Badaševice – izvedba DOPPS,
- čiščenje vegetacije in odstranjevanje zarasti ter planiranje zemljine z izjemo večjih dreves na območju med učno potjo in Ankaransko cesto – izvedba MOK,
- ureditev vstopnih točk in omejitev dostopa z kolesi in motornimi vozili s postavitvijo dveh zaporničnih sistemov
- postavitev varnostnih kamer in usmerjenih svetil na predelu pred opazovalnico in mestnim vstopnim objektom – izvedba MOK,
- nadvišanje in zasaditev nasipa ob kolesarski stezi v dolžini cca. 200 m – izvedba MOK,
- postavitev varovalne ograje okoli parkirišča bližnjega trgovskega centra (pogojno ob sklenitvi dogovora s predstavniki trgovskega centra Supernova 2).

Stroški izvedbe zgoraj navedenih ukrepov s strani MOK in Supernova 2 niso ovrednoteni, zato jih v preglednici 3 ne navajamo.

Nadaljevali bomo z izvedbo dosejevanja pomembnih vrst slanuš. Poleg obmorskega lanu in obmorskega ločja bomo na očiščenih površinah izlivnega dela Are nadaljevali z dosejevanjem obmorske triroglje, ki je bila na območju naravnega rezervata zadnjič evidentirana leta 1987. Ob ugodnih razmerah načrtujemo tudi izvedbo inicialnega dosajanja pomembnih vrst slanuš. Poleg rednega čiščenja smeti na območju pod Ankaransko cesto bomo vsaj dvakrat letno organizirali tudi s čiščenje morskih nanosov in ostalih smeti znotraj lagunarnega dela rezervata.

V okviru aktivnosti za omejevanja domorodnih vrst plenilcev v primerih, da s plenjenjem ali kompeticijo negativno vplivajo na ciljne vrste, bomo v letu 2019 začeli s testiranjem ukrepov za zmanjšanje predacije rumenonogih galebov.

Preglednica 3: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 2

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
2.1 Upravljanje nivoja vode				
2.1.1. Nivoji v gnezditvenem obdobju	150,00 €	PP 153238	-	avtomatski režim: polnjenje lagune do kote +0,30 m, praznjenje lagune ob oseki za čas od 180 do 240 minut (april-avgust)
2.1.2. Nivoji vode v ostalih obdobjih	150,00 €	PP 153238		avtomatski režim (marec-april): polnjenje do kote +0,45 m, praznjenje enako kot v gnezditvi, ročni način delovanja: laguna se polni in prazni po naravnih ciklikih
2.2. Vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima				
2.2.1. Nadvišanje zaporničnega sistema*	70.000,00 €	MOP – Sklad za podnebne spremembe	podizvajalec	priprava projektne dokumentacije (PZI) in izvedba nadvišanja zaporničnega sistema v skladu s projektom
2.2.3. Redno vzdrževanje avtomatske zapornice na morskem kanalu v skladu s POV	100,00 €	PP 153238	-	1x letno
2.2.4. Ostala popravila objektov za urejanje vodnega režima	- €	PP 153238	-	po potrebi
2.3. Vzdrževanje lagunskih elementov				
2.3.1. Čiščenje sekundarnih kanalov in nadvišanje gnezditvenih otočkov*	50.000,00 €	MOP - Sklad za podnebne spremembe	podizvajalec	priprava projektne dokumentacije (PZI) in začetek pripravljalnih del
2.3.2. Čiščenje morskih nanosov in ostalih smeti znotraj lagunarnega dela rezervata	500,00 €	PP 153238	prostovoljci	čiščenje morskih nanosov na površini 50000 m ² (1x letno)
2.4. Preprečitev motenj ter potencialne akt. za omejevanje morskih tujerodnih org. in domorodnih vrst plenilcev				
2.4.1. Zasaditev območja pod ankaransko vpadnico	2.000,00 €	PP 153238	podizvajalec (po potrebi)	zagotovitev financiranja in zamenjava dotrajane zapornice na servisnem prehodu
2.4.2. Zasaditev in ureditev območja na izlivnem delu Badaševice	1.000,00 €	PP 153238	botanik	zasaditev dodatnih 150 dreves in grmovnic ter ureditev območja v skladu z dogovorom z MOK
2.4.3. Poglabitev in razširitev varovalnega jarka vzdolž lagune in izboljšanje funkcije varovanja pred plenilci*	- € (skupna izvedba z akt. 2.3.1.)	MOP – Sklad za podnebne spremembe	podizvajalec	priprava projektne dokumentacije (PZI) in začetek pripravljalnih del hkrati z aktivnostjo 2.3.1.
2.4.4. Akt. za omejevanje morskih tujerodnih org. (po potrebi)	€	PP 153238	-	št. aktivnosti po potrebi

2.4.5. Akt. za omejevanje domorodnih vrst plenilcev v primerih, da s plenjenjem ali kompeticijo negativno vplivajo na ciljne vrste (po potrebi)	500,00 €	PP 153238	-	priprava in testiranje ukrepov za omejevanje rumenonogih galebov po potrebi
2.5. Vzdrževanje vegetacije na območju med ankaransko vpadnico in robnimi habitati				
2.5.2. Dosajevanje grmovnic na zastiralnem nasipu vzdolž ankaranske vpadnice	500,00 €	PP 153238	botanik	dosaditve na ostalih delih nasipa
2.5.3. Mulčanje 1 m pasu ob učni poti	100,00 €	PP 153238	-	650 m
2.5.4. Obrezovanje dreves in grmovnic	- €	PP 153238	-	30 do 50 dreves in grmov
2.6. Inicialno dosajevanje pomembnih vrst slanuš				
2.6.1. Dosajevanje morskega lanu s semeni, nabranimi pri Sv. Nikolaju	250,00 €	PP 153238	strokovnjak-botanik	vsaj 1 sejanje ter vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo in odstranjevanjem biomase ter z odstranjevanjem zarasti
2.6.2. Dosajevanje morskega ločkovja na izbrana mesta v laguni	250,00 €	PP 153238	strokovnjak-botanik	vsaj 1 sejanje ter vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo in odstranjevanjem biomase ter z odstranjevanjem zarasti
2.6.3. Dosajevanje drugih vrst po navodilih botanikov (po potrebi)	500,00 €	PP 153238	strokovnjak-botanik	priprava rastišča za vnos semen obmorske triroglje ter 1 sejanje
SKUPAJ	126.000,00 €			

Cilj 3: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških razmer na območju Jezerca

V 2019 se nadaljuje upravljanje zapornice na jarku, ki območje Jezerca povezuje z laguno Škocjanskega zatoka. S tem se ohranja sladkovodni značaj območja s sestoji obrežnega trstičja ter vzdržujejo primerna življenjska okolja za ohranjanje in povečanje populacije močvirske sklednice. Za izboljšanje ohranitvenega stanja močvirske sklednice bodo ukrepi usmerjeni v izlov čim večjega števila osebkov tujerodne želve popisane sklednice ter preprečevanju razmnoževanja popisanih sklednic na območju Jezerca. V skladu s predlogom ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst iz programa Sklada za podnebne spremembe, bomo izvajanje ukrepa razširili na celotno območje sladkovodnega dela naravnega rezervata. Nadaljevali bomo z izvajanjem odstranjevanja tujerodnih rastlinskih vrst in izvedbo aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih grmovnih in drevesnih vrst.

Med nujne ukrepe izvajanja naravovarstvenega nadzora v letu 2019 uvrščamo tudi dokončno opustitev vrtičkarske dejavnosti ter odstranitev vse vrtičkarske infrastrukture na obravnavanem območju.

V sklopu aktivnosti za prenehanje vrtičkarske dejavnosti na območju Jezerca sta nujna osebni in nerepresivni pristop ter komunikacija z vrtičkarji, h kateri zaradi drugih prioritet upravljavec doslej še ni

aktivno pristopil. Vrtničkarje, ki trenutno obdelujejo manjše površine na obravnavanem območju, bomo seznanili z varstvenimi režimi ter jih vključili v odstranjevanje vrtničkarske infrastrukture po opustitvi vrtničkarstva. Morebitne konfliktno situacije se bodo obravnavale po pravni poti v okviru pristojnosti naravovarstvenih nadzornikov in v sodelovanju s pristojno inšpekcijo.

Ključnega pomena za vzpostavitev ugodnega ohranitvenega stanja območja sta tudi nadaljevanje sodelovanja z lokalnimi akterji za pospešitev sanacije virov onesnaževanja območja s Škocjanskega hriba in sodelovanje s predstavniki Slovenskih železnic za izboljšanje praks zatiranja vegetacije s herbicidi ob železniški progi.

Preglednica 4: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 3

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
3.1 Upravljanje nivoja vode				
3.1.1. Vzdrževanje preliva vode iz Jezerca v laguno za regulacijo vodnih nivojev in zagotavljanje sladkovodnega značaja	- €	PP 153238	-	1 x letno pregled in vzdrževanje preliva
3.2. Preprečevanje motenj in negativnih vplivov iz okolice				
3.2.1. Komunikacija z vrtničkarji za prenehanje vrtničkarske dejavnosti na območju Jezerca	- €	PP 153238		pisno obvestilo vrtničkarjem o prenehanju opravljanja aktivnosti znotraj mej NRŠZ v primeru vztrajanja izrekanje globe in nad. postopki
3.2.2. Odstranitev vse vrtničkarske infrastrukture	- €	PP 153238		enkratna odstranitev po ustreznih komunikaciji/ postopkih
3.2.3. Postavitev ograje na najbolj izpostavljenih delih meje območja (območje ob železniški postaji, Parancana...) po potrebi*	5.000,00 €	projektno		postavitev ograje
3.2.4. Sodelovanje z lokalnimi akterji za pospešitev sanacije virov onesnaževanja Jezerca (Škocjanski hrib)	- €	PP 153238		redna komunikacija z MOK
3.2.5. Sodelovanje s SŽ za izboljšanje praks zatiranja vegetacije ob železniški progi, ki poteka mimo varovanih naravnih okolij	- €	PP 153238		po potrebi
3.3. Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali				
3.3.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst*	1.000,00 €	MOP – Sklad za podnebne spremembe	botanik	zasaditev območja z domorodnimi grmovnimi in drevesnimi vrstami, zasenčenje rastišč tujerodnih rastlinskih vrst in preprečitev razširjanja po predhodni selektivni odstranitvi japonske kaline, japonskega kosteničevja, verlotovega pelina in lovrikovca
3.3.2. Izlov in odstranitev tujerodnih vrst želv v kontrolirano okolje*	18.500,00 €	MOP – Sklad za podnebne spremembe	prostovoljci	nabava opreme ter izlov tujerodnih želv z vršami, iskanje gnezd in odstranjevanje jajc, ozaveščanje javnosti

			z izdelavo akvaponičnega terarija in vzgojnih vsebin na celotnem območju sladkovodnega dela naravnega rezervata
3.3.3. Komunikacija z vrtničkarji za odstranitev domačih živali z območja Jezerca	- €	PP 153238	št. komunikacij po potrebi (vsaj 3 na vrtničkarja)
3.4. Upravljanje vegetacije			
3.4.2. Dosajevanje grmovnic po potrebi	- €	PP 153238	zasaditev vrbovja (po potrebi)
SKUPAJ	24.500,00 €		

Cilj 4: Trajno preprečevanje motenj in dostopa plenilcev na območje močvirja južno od izliva Badaševice

Za preprečitev motenj na gnezdilke in druge vrste ptic, ki ta prostor uporabljajo za prenočevanje, je ključno nadaljevanje sodelovanja z Mestno občino Koper, VURS ter Obalnim društvom proti mučenju živali za odstranitev neuradnega zatočišča oziroma preselitev teh mačk v primeren azil ali pa preprečitev možnosti dostopa mačkam na območje naravnega rezervata.

Po opravljeni parcelaciji in cenitvi zemljišč v lasti Telekom Slovenije se v letu 2019, skladno z načrtom upravljanja, nadaljujejo aktivnosti za odkup zemljišča na območju sladkovodnega močvirja pri Telekomu, ki je bilo z uredbo o naravnem rezervatu leta 2013 vključeno v meje zavarovanega območja.

Preglednica 4: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 4

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
4.1 Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali				
4.1.1. Sodelovanje z MOK in lokalnimi akterji za odstranitev nelegalno naseljenih mačk	- €	PP 153238	-	po potrebi
4.2. Preprečevanje motenj				
4.2.1. Postavitev ograje na najbolj izpostavljenih delih meje območja (območje ob Telekomu in železniški postaji)*	10.000,00 €	projektno	podizvajalec	postavitev ograje na kritičnih mestih
4.3. Odkup zemljišč na območju sladkovodnega močvirja pri Telekomu				
4.3.2. Sodelovanje pri odkupih zemljišč od lastnikov, ki so temu naklonjeni (npr. Telekom), s strani države*	16.000,00 €	PP za odkupe zemljišč (ARSO)	MOP/ ARSO, podizvajalci	1 vpis v ZK, zaznamki sestankov, komunikacije (pogojno ob zagotovitvi zadostnih sredstev)
SKUPAJ	26.000,00 €			

Cilj 5: Spremljanje in analiziranje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti ter upravljanje podatkovnih zbirk, ki se nanašajo na NRŠZ

Ugotovitve dolgoročnega izvajanja monitoringa so najboljša povratna informacija o uspešnosti sanacijskih in renaturacijskih ukrepov ter upravljanja naravnega rezervata. Dosedanje spremljanje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti Naravnega rezervata Škocjanski zatok je večinoma pokazalo ugodne rezultate, ki so posledica obnove (sanacije in renaturacije) območja ter ustreznega upravljanja v preteklih letih. Za doseganje cilja 5 v letu 2019 skladno z načrtom upravljanja načrtujemo:

1. nadaljevanje rednega spremljanja stanja habitatnih tipov sladkovodnega dela naravnega rezervata s hkratnim monitoringom razširjenosti tujerodnih vrst;
2. redno spremljanje stanja ptic po ustaljeni metodologiji ter v skladu s protokolom spremljanja stanja in varstva biotske raznovrstnosti, ki je bil izdelan v okviru projekta AdriaWet 2000 (tedenski popisi celotnega območja, dnevni popisi, kartirni popisi gnezdičk, posebni popisi) z rednim vnosom podatkov, njihovo digitalizacijo in obdelavo ter pripravo upravljavskih izhodišč in ustreznih objav;
3. sistematične raziskave različnih živalskih skupin (morskih tujerodnih in škodljivih (patogenih) organizmov) ki bodo potekale v okviru državnega monitoringa tujerodnih organizmov v morju;
4. spremljanje stanja in nadaljevanje inventarizacije najpomembnejših skupin (herpetofavna s poudarkom na močvirski sklednici, metulji, ozki vrtenec, netopirji) bomo delno izvajali v okviru naravovarstvenega nadzora ter z vključevanjem prostovoljcev DOPPS; na vključevanju prostovoljcev temelji tudi del metode za monitoring živega sveta v okviru projekta IMPRECO, kjer so za monitoring izbrane: 4 vrste ptic, ki na območju rezervata gnezdiijo (navadna čigra, polojnik, čapljica, mokož), 2 vrsti plazilcev (močvirska sklednica in primorska kuščarica), 2 vrsti dvoživk (zelena rega in navadni pupek), 1 vrsta metulja (cinobrasti medvedek) ter kopenski polž ozkega vrtenec;
5. spremljanje stanja ihtiofavne, v kolikor bodo za to pridobljeno projektno financiranje;
6. spremljanje stanja in številčnosti plenilcev in tujerodnih vrst živali na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice;
7. spremljanje enostavnih parametrov kakovosti vode, sodelovanje z ARSO in Direkcijo RS za vode pri spremljanju zahtevnih parametrov kakovosti vode (v kolikor se bo monitoring z njihove strani nadaljeval tudi v letu 2019), spremljanje stanja vodostaja na zapornici, vodomernih latah in mareografu za namene sprotnih prilagoditev upravljanja.

V skladu s predlogom za vključitev in financiranje iz sredstev programa Sklada za podnebne spremembe bomo v letu 2019 vzpostavili tudi sistem spremljanja stanja podnebnih sprememb.

Preglednica 6: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 5

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
5.1 Redni monitoring				
5.1.1. Nabava opreme za monitoring*	15.000,00 €	MOP-Sklad za podnebne spremembe		nabava opreme za spremljanje podnebnih dejavnikov ter izvedbo monitoringa (meteorološka postaja z repetitorji, plovila za dostop upravljavca...)
5.1.2. Monitoring ptic	€	PP 153238	-	52 tedenskih popisov, 4 kartirni popisi gnezdičk, 10 do 15 posebnih popisov gnezdičk s kanujem, 15 do 20 dni spremljanja stanja selivk z obročkanjem
5.1.3. Monitoring herpetofavne	- €	Projektno - IMPRECO		popisi na izbranih poligonih-opazovanja, 1 x mesečno od marca do septembra (vsaj 4 popisi) in naključna opazovanja

5.1.6. Monitoring močvirske sklednice	- €	MOP – Sklad za podnebne spremembe	strokovno usposobljen podizvajalec	spremljanje stanja ob izlovu tujerodnih vrst želv obdobju od maja do septembra
5.1.8. Monitoring ihtiofavne v laguni (stalna ribja favna in dnevno/nočni in sezonski migranti)*	6.900,00 €	PP/ projektno	strokovno usposobljen podizvajalec	št. popisov po metodologiji/1 poročilo (pogojno)
5.1.9. Monitoring metuljev in nadaljevanje inventarizacije	3.500,00 €	Projektno - IMPRECO / lastna dejavnost		vsaj 4 popisi dnevnih metuljev po metodologiji/1 poročilo; 3 popisi nočnih metuljev (pogojno)
5.1.10. Monitoring hroščev in nadaljevanje inventarizacije*	3.500,00 €	PP/ projektno	strokovno usposobljen podizvajalec	št. popisov po metodologiji/1 poročilo (pogojno)
5.1.11. Monitoring ozkega vrtenca	500,00 €	Projektno - IMPRECO / lastna dejavnost	nadzor strokovnjaka	vzorčenje ozkega vrtenca 2x letno, maja in junija
5.1.12. Monitoring netopirjev	250,00 €	PP 153238	nadzor strokovnjaka	3 popisi netopirjev z ultrazvočnim detektorjem v obdobju od aprila do oktobra
5.1.13 Spremljanje stanja in številčnosti tujerodnih vrst živali na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice	- €	PP 153238	-	sprotno beleženje opažanj
5.1.14 Spremljanje stanja in številčnosti plenilcev na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice	- €	PP 153238	-	sprotno beleženje opažanj
5.2. Kartiranje habitatnih tipov in monitoring tujerodnih vrst rastlin				
5.2.1. Kartiranje sladkovodnih habitatnih tipov	1.500,00 €	PP 153238	strokovno usposobljen podizvajalec	1x kartiranje na celotnem območju sladkovodnega dela NRŠZ/ ca 25 ha/ 1 poročilo
5.2.3. Kartiranje redkih, oziroma novih rastlinskih vrst vsaka 3 leta (ob kartiranju HT)	- €	PP 153238	strokovno usposobljen podizvajalec	popis rastlinskih vrst v okviru popisa HT sladkovodnega in brakičnega dela rezervata
5.2.4 Monitoring razširjenosti tujerodnih vrst rastlin	500,00 €	PP 153238	strokovno usposobljeno podizvajalec	sprotno spremljanje ob kartiranju in dosajevanju
5.3. Raziskave stanja NV in biotske raznovrstnosti				
5.3.1. Raziskava morskih tujerodnih organizmov	- €	MKGP	strokovno usposobljen podizvajalec	izvedba v okviru državnega monitoringa tujerodnih organizmov v morju
5.3.3 Spremljanje stanja NV z ovrednotenjem podatkov, zbranih v okviru drugih nalog in aktivnosti v okviru cilja 5	- €	PP 153238	ZRSVN	1 ocena stanja NV/posodobitev
5.4. Upravljanje podatkovne zbirke NRŠZ				
5.4.1. Redni vnos in digitalizacija podatkov	30,00 €	PP 153238	-	52 tedenskih popisov v bazo Wildlife Recorder, digitalizacija kartirnih in posebnih popisov gnezdičk
5.4.2. Obdelave podatkov	- €	PP 153238	-	obdelani vsi podatki
5.4.3. Priprava upravljavskih izhodišč	- €	PP 153238	-	po potrebi (v primeru sprememb)
5.4.4. Priprava poročil in člankov, objav na spletu	- €	PP 153238	-	vsaj 1 objava

5.5. Spremljanje kakovosti in nivojev vode

5.5.1. Spremljanje enostavnih parametrov kakovosti vode	300,00 €	PP 153238	-	12 popisov/ 1 poročilo, opravljen redni servis multifunkcijskega merilca
5.5.2. Sodelovanje z ARSO pri spremljanju zahtevnih parametrov kakovosti vode		ARSO	ARSO	12 popisov/ 1 poročilo (pogojno, ARSO-državni monitoring)
5.5.4 Spremljanje stanja vodostaja na zapornici, vodomernih latak in mareografu	- €	PP 153238	-	redno spremljanje ob terenskih obhodih nadzornikov
5.6. Priprava poročil o stanju NRŠZ				
5.6.1. Priprava poročil o aktivnostih, ki jih izvaja upravljavec	- €	PP 153238	-	1 poročilo
5.6.2. Pregled poročil podizvajalcev monitoringa in raziskav in vključevanje njihovih rezultatov in priporočil v nadaljnje upravljanje	- €	PP 153238	-	pregled poročil glede na izvedene monitoringe/ kartiranje (pogojno)
SKUPAJ	31.980,00 €			

Cilj 6: Zagotavljanje primerne količine in kakovosti vode ter omejevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja iz okolice na naravni rezervat

Lokacija v urbanem okolju v določenih segmentih pomeni prednost za naravni rezervat, vsekakor pa to ne velja za izpostavljenost negativnim urbanim vplivom. Med temi izstopajo onesnaženje vodnih virov, s katerimi se napaja naravni rezervat, kot tudi negativni vplivi hrupa in svetlobnega onesnaževanja. Med temeljnimi izhodišči za doseganje cilja 6 so zato predvsem naloge sodelovalne narave, s katerimi bomo skušali spodbujati pozitivne okoljske spremembe v lokalnem okolju in usmerjati aktivnosti za njihovo doseganje, vsekakor pa so in morajo biti rezultat širšega družbenega soglasja in zahtevajo tudi večji krog vpletenih deležnikov, tako javnih kot zasebnih. Vse to zahteva formalizacijo ustreznih načinov delovanja s sprejetjem poslovnikov oziroma načrtov ukrepanja, od katerih so nekateri že skoraj v celoti usklajeni in sprejeti (Načrt ukrepanja in odprave posledic večjih izlitij nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice), drugi pa so še vedno v fazi usklajevanja (Poslovnik o pretokih vode po levem razbremenilniku Rižane – Ari). V letu 2019 bomo nadaljevali z delom za dokončno formalizacijo vseh poslovnikov oz. protokolov.

Na področju varstva pred hrupom smo se v januarju 2018 udeležili operativnega sestanka in terenskega oglada v zvezi s postavitvijo varovalnega nasipa in protihrupne ograje vzdolž bertoške vpadnice, ki ga je sklicala Mestna občina Koper. V maju 2018 smo se s predstavnico ZRSVN udeležili tudi sestanka, ki je bil namenjen uskladitvi glede oblikovanja naravovarstveni pogojev in omilitvenih ukrepov v zvezi z razširitvijo Bertoške vpadnice ter sodelovali pri pripravi mnenja v okviru presoje sprejemljivosti posega širitve Bertoške vpadnice v štiripasovnico za izdajo naravovarstvenega soglasja, ki ga je pripravil ZRSVN, območna enota Piran. V letu 2019 bomo nadaljevali s sodelovanjem z Mestno občino Koper in drugimi akterji pri izgradnji drugega pasu bertoške vpadnice in postavitvijo varovalnega nasipa in protihrupna ograje.

Preglednica 7: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 6

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
6.1 Zagotavljanje zadostnih dotokov vode najvišjih standardov kakovosti				
6.1.1. Sodelovanje z ARSO in lokalnimi akterji za pospešitev sprejema protokola pretokov vode po Ari za celoletno obdobje s sistemom obveščanja	- €	PP 153238	-	sprejet pisni protokol
6.1.2. Redno usklajevanje med izvajanjem protokola z izvajalcem javne VG službe/ rečnim nadzornikom in drugimi odjemalci	- €	PP 153238	-	redne komunikacije ob spremembah režima
6.1.3. Sodelovanje s SVOM, Luko Koper in ostalimi lokalnimi akterji v smeri preprečevanja vpliva potencialnih onesnaženj v pristanišču na akvatorij Škocjanskega zatoka	- €	PP 153238	SVOM, Luka Koper, Center za obveščanje	vsaj 4 terenski ogledi stanja/ zabeležke
6.1.4. Sodelovanje v evropski organizaciji Sea Alarm Foundation	- €	PP/projektno	druge evropske države	spremljanje novic/po potrebi komunikacija
6.1.5. Sodelovanje z URSZR in redna usposabljanja v okviru Načrta ukrepanja in odprave posledic večjih izlitij nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice (po potrebi)	- €	URSZR	URSZR	sodelovanje na vaji v okviru sprejetega Načrta ukrepanja v okviru drž. načrta zaščite in reševanja ob onesnaženju na morju, sodelovanje ob morebitnem onesnaženju
6.2. Sodelovanje z MOK in lokalnimi akterji za stalno izvedbo ukrepov za doseganje najvišje kakovosti industrijskih, komunalnih in padavinskih odpadnih vod, ki se stekajo neposredno v naravni rezervat ali v pritoke (Ara, morje)				
6.2.1. Aktivno vzpodbujanje odgovornih akterjev/ onesnaževalcev za čim prejšnjo sanacijo stanja problematičnih izpustov	- €	PP 153238	odgovorni akterji, strokovni zavod	2 komunikaciji/ zabeležke
6.2.2. Angažiranje drugih odgovornih javnih služb, npr. inšpekcije za okolje	- €	PP 153238	druge odgovorne javne službe	po potrebi
6.3. Preprečevanje negativnih vplivov hrupa				
6.3.2. Iskanje drugih rešitev za zagotovitev aktivne protihrupne zaščite vzdolž območja za obiskovalce pod bertoško vpadnico	- €	PP/ projektno	MOK, strokovni zavod, Odbor, drugi akterji	sodelovanje z MOK in projektanti pri izvedbi PHO ob širitvi Bertoške vpadnice
6.4. Preprečevanje negativnih vplivov svetlobnega onesnaževanja				

6.4.1. Aktivno vzpodbujanje odgovornih akterjev/ onesnaževalcev za čim prejšnjo sanacijo stanja in uskladitvijo osvetljevanja z zakonodajnimi omejitvami	- €	PP 153238	strokovni zavod, Odbor, inšpekcija, lokalni akterji	terenski pregled stanja, ukrepanje po potrebi
6.5. Ozaveščanje in aktivno vključevanje lokalnih akterjev				
6.5.1. Ozaveščanje, opozarjanje in podajanje predlogov za preventivne in kurativne aktivnosti, namenjene preprečevanju in sanaciji negativnih vplivov iz okolice	- €	PP 153238	strokovni zavod, Odbor	1 komunikacija/ zabeležka
6.5.2. Obveščanje in aktivno vključevanje Odbora NRŠZ pri reševanju lokalnih problemov	- €	PP 153238	Odbor	vsaj 1 seja
6.5.3. Aktivno vključevanje deležnikov, zainteresiranih javnosti in posameznikov pri reševanju lokalnih problemov	- €	PP 153238	lokalni deležniki, zainteresirana javnost	Vsaj 5 udeležencev
SKUPAJ	- €			

Cilj 7: Zagotavljanje uresničevanja varstvenega režima in varstvenih usmeritev (neposredni nadzor v naravi ter druge potrebne oblike nadzora)

Delo naravovarstvenih nadzornikov Naravnega rezervata Škocjanski zatok bo v letu 2019 vključevalo te naloge:

- neposredni nadzor v naravi, ki zajema spremljanje stanja v obliki rednih dnevnih obhodov območja, nadzor nad izvajanjem varstvenega režima in pogojev obiskovanja, ugotavljanje dejanskega stanja pri kršitvah skupaj z opozarjanjem in ozaveščanjem kršilcev varstvenega režima ter izrekanjem glob ob večjih ali ponovljenih kršitvah in obveščanje pristojnih inšpekcijskih organov in policije,
- spremljanje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti,
- občasni obhodi po okolici rezervata zaradi preveritve obstoječih in novih virov ogrožanja ter konkretnih groženj za naravni rezervat,
- nadzor nad vzdrževalnimi deli znotraj meja naravnega rezervata, predvsem nad izvedbo del vseh drugih javnih služb znotraj ali na meji naravnega rezervata, v kolikor bodo ta potekala,
- priprava poročil in obveščanje nadrejenih in ministrstva o kršitvah, izrečenih opozorilih in globah kot tudi virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo zunaj meja območja,
- redno izobraževanje nadzornikov za zagotavljanje delovanja s polnimi pooblastili.

V letu 2019 bomo nadaljevali z izvajanjem neposrednega nadzora v naravi, ki zajema spremljanje stanja v obliki rednih dnevnih obhodov območja, nadzor nad izvajanjem varstvenega režima ter pogojev obiskovanja, ugotavljanje dejanskega stanja pri kršitvah skupaj z opozarjanjem in ozaveščanjem kršilcev varstvenega režima ter izrekanjem glob ob večjih ali ponovljenih kršitvah in obveščanje pristojnih inšpekcijskih organov in policije. Izvajali bomo občasne obhode po okolici rezervata in preverjali obstoječe in nove vire ogrožanja ter konkretne groženje za naravni rezervat, izvajali nadzor nad vzdrževalnimi deli znotraj meja naravnega rezervata, predvsem nad izvedbo del drugih javnih služb znotraj ali na meji naravnega rezervata, v kolikor bodo ta potekala.

Udeleževali se bomo rednih izobraževanj za naravovarstvene nadzornike ter nadaljevali s sodelovanjem z drugimi ZO pri izmenjavi sodne in delovne prakse naravovarstvenega nadzora. Nadaljevali bomo tudi s sodelovanjem z izvajalci izobraževanj ter pripravili predlog spremembe Uredbe o Naravnem rezervatu

Škocjanski zatok v točkah, ki se nanašajo na naravovarstveni nadzor. V letu 2019 bomo za opravljanje naravovarstvenega nadzora, predvsem izrekanja glob, pridobili nove uniforme za tri naravovarstvene nadzornike in vsaj enega prostovoljnega nadzornika. Skladno s potrebami bomo donarčili dodatne uniforme, v kolikor se bo izkazalo, da je potrebna vključitev še dodatnih oseb. Potekala bo komunikacija z vrtničarji za popolno opustitev vrtničarske dejavnosti v ZO in po potrebi bo izdana odločba nadzornika. Nadaljevali bomo s pripravo poročil in obveščali nadrejene in ministrstvo o kršitvah, izrečenih opozorilih in globah kot tudi virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo zunaj meja območja. Za potrebe izvajanja naravovarstvenega nadzora načrtujemo tudi nakup električnega skuterja iz sredstev Sklada za podnebne spremembe.

Vse naštetе aktivnosti se izvajajo skladno z organizirano nadzorno službo in v okviru pristojnosti, ki jih imajo naravovarstveni nadzorniki po Zakonu o ohranjanju narave ter na podlagi pooblastil po Zakonu o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 in nadaljnji). V NRŠZ je poleti 2018 uspešno opravila izpit po ZP-1 nova naravovarstvena nadzornica, ki bo v prihodnje tudi vodila naravovarstveno službo. V NRŠZ so tako konec leta 2018 stalno delovali tri naravovarstveni in ob občasni pomoči treh prostovoljnih nadzornikov. DOPPS je v funkciji prekrškovnega organa že odprl podračune pri UJP za nakazila glob in stroškov postopkov, pripravil vse formalne dokumente skupaj s plačilnimi nalogi, izvedel nakup potrebne opreme za vzpostavitev informacijskega sistema. Imena naravovarstvenih nadzornikov so objavljena na spletni strani naravnega rezervata.

V letu 2019 načrtujemo še dokončanje internega pravilnika o delovanju nadzorne službe znotraj DOPPS ter postavitev informacijskega sistema za podporo delu prekrškovnih organov, ki ga financira MOP.

Preglednica 8: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 7

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
7.1 Naravovarstveni nadzor nad upoštevanjem varstvenega režima in usmeritev, opozarjanje in ozaveščanje kršilcev ter izrekanje glob in nadaljevanje postopkov, ki jih izvajajo drugi pooblaščeni izvajalci				
7.1.1. Redni dnevni obhodi po učnih poteh z namenom nadzora nad upoštevanjem varstvenega režima, predvsem pogojev obiskovanja	- €	PP 153238	-	vsaj en obhod dnevno
7.1.2. Redni tedenski in manj pogosti obhodi po ključnih, bolj oddaljenih delih naravnega rezervata, namenjeni nadzoru nad upoštevanjem varstvenega režima	- €	PP 153238	-	vsaj en obhod tedensko
7.1.3. Opozarjanje in ozaveščanje kršiteljev režima kot tudi oseb, ki sicer režima ne kršijo, a njihovo vedenje ni primerno	- €	PP 153238	-	po potrebi

7.1.4. Izrekanje glob v primerih ponovitev kršitev varstvenega režima in v drugih primerih, ko opozorilo ni dovolj	- €	PP 153238	-	po potrebi
7.1.5. Vključevanje policije in inšpekcijskih služb v primeru hujših kršitev	- €	PP 153238	-	po potrebi
7.1.6. Občasni obhodi po okolici NRŠZ z namenom preverbe obstoječih in novih virov ogrožanja in konkretnih groženj za naravni rezervat	- €	PP 153238	-	en obhod mesečno
7.1.7. Priprava poročil in obveščanje nadrejenih in ministrstva o kršitvah, izrečenih opozorilih in globah, kot tudi virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo izven NRŠZ	- €	PP 153238	-	dnevno obveščanje po potrebi
7.1.8. Opremljenost nadzornikov z zakonsko predpisanimi uniformami	5.882,29 €	PP 153242/lastna dejavnost	MOP	3 kompleti najbolj potrebnih delov uniforme NN in 1 komplet PN
7.1.9. Opremljenost nadzorne službe z električnimi vozili	8.000,00 €	PP 153238 in Sklad za podnebne spremembe (za skuter)	MOP	zavarovanje in redno vzdrževanje električnega vozila Renault Zoe, 1 električni skuter
7.2. Nadzor med gradnjo objektov in vsemi drugimi, npr. vzdrževalnimi deli, v naravnem rezervatu in njegovi neposredni okolici				
7.2.2. Nadzor nad drugimi vzdrževalnimi deli v NRŠZ (npr. sanacija praga na Ari, izgradnja aktivne PHO, itd.)	- €	PP 153238	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)
7.2.3. Nadzor nad gradbenimi in vzdrževalnimi deli v cestnem varovalnem pasu znotraj ali na meji NRŠZ	- €	PP 153238	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)
7.2.4. Nadzor med izvedbo del vseh drugih javnih služb (na področju urejanja voda, vzdrževanje meteornih prepustov), ki so dovoljena kot izjeme od varstvenih režimov	- €	PP 153238	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)
7.3. Redno izobraževanje nadzornikov in sodelovanje v širših organizacijah nadzornikov				
7.3.1. Izobraževanje za naravovarstvene nadzornike za pooblastilo po ZON	- €	PP 153238	ministrstvo	skupaj 6 nadzornikov s pooblastilom po ZON
SKUPAJ	13.882,29 €			

Cilj 8: Omogočanje spoznavanja naravne vrednote in biotske raznovrstnosti ter doživljanja narave na način, ki naravo postavlja v središče pozornosti in privzgaja spoštljiv odnos ter odgovorno vedenje do nje

Cilj je osredotočen na upravljanje obiska, ki obsega celoten sklop načrtovalskih, izvedbenih in evalvacijskih aktivnosti, namenjenih pripravi in izvedbi vsebinskih programov za obiskovalce ter vzpostavitvi in ureditvi primerne infrastrukture in opreme, kot tudi vse druge aktivnosti upravljavca za doseganje enega od namenov naravnega rezervata – spoznavanja in doživljanja narave.

Za doseganje cilja 8 je v načrtu obsežen sklop nalog in aktivnosti, povezan z izvedbo različnih vzgojno-izobraževalnih programov za obiskovalce, ki vključuje tako sprejem, usmerjanje in osnovne storitve za obiskovalce (vodeni ogledi, delavnice, predavanja, najemi prostora in pogostitve) kot tudi predstavitev rezervata in udeležba na različnih dogodkih zunaj območja. Poleg konkretne izvedbe programov so v okviru cilja 8 vključena tudi za vsa potrebna orodja za doseganje tega cilja, od nakupa opreme in njenega vzdrževanja do razvoja in priprave učnih pripomočkov in interpretacije, izobraževalnih in promocijskih materialov, priprave in izvedbe razstav ter evalvacije izvedenih programov.

Pomembna so tudi izobraževanja zaposlenih in drugih izvajalcev programov za tako izvedbo programov, ki bodo kar najbolj prispevali k doseganju ciljev naravnega rezervata, ter ustrezno spremljanje uspešnosti in ovrednotenje programov (sem spada tudi zavarovanje odgovornosti za obiskovalce). Obstoječe programe za obiskovalce bomo v letu 2019 pregledali in ovrednotili ter jih v skladu z ugotovitvami dopolnili in spremenili (ugotovitve bodo temeljile na podlagi izkušenj dela z obiskovalci iz obdobja 2016-2018); poseben poudarek bomo v letu 2019 namenili pripravi oz. zbiranju informacij za pripravo programa za slepe in slabovidne.

Na področju dela s turisti je treba upoštevati varstvene in razvojne usmeritve za področje turizma v naravnem rezervatu iz načrta upravljanja, kar bomo v letu 2019 nadgradili s poglobljenim sodelovanjem s strokovnjaki Fakultete za turistične študije iz Portoroža (Turistica). V okviru projekta IMPRECO bomo izvedli pilotne aktivnosti za izboljšanje stanja ekosistemov in njihovih storitev oziroma zmanjšanje pritiskov, ki sicer še niso točno določene, iz dosedanjih analiz pa je razvidno, da bodo v glavnem povezane z nadgradnjo obiskovanja naravnega rezervata. Ta del programa v nadaljevanju ni finančno ovrednoten, financiran pa bo projektno.

Preglednica 9: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 8

Naloga in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
8.1 Priprava programov za obiskovalce s preizkušanjem, ovrednotenjem in cikličnim posodabljanjem				
8.1.1. Nabor programov (vsebine, oblikovanje cen, promocija)	- €	PP 153238	-	1 nabor programov
8.1.2. Koledar dogodkov (polletni, letni)	250,00 €	PP 153238	podizvajalci	koledar dogodkov v okviru revije Svet ptic, krajši promocijski koledarji dogodkov za promocijo v NR
8.1.3. Testiranje programov in koledarja dogodkov	- €	PP 153238	-	vsaj 2 testni izvedbi
8.1.4. Evalvacija programov in raziskave o učinkih programov na vedenje obiskovalcev	100,00 €	PP 153238	strokovnjaki za evalvacijo in analizo podatkov	vsaj 200 vprašalnikov z analizo podatkov, knjiga vtisov

**8.2. Izvajanje in nadgradnja
Skupnega vzgojno-
izobraževalnega programa**

8.2.1. Delavnice in predstavitev za pedagoško osebje	50,00 €	PP 153238	ciljne skupine	vsaj 1 predstavitev/ 15-20 udeležencev
8.2.2. Izvedba programov za izobraževalne skupine v NRŠZ	- €	PP 153238	ciljne skupine	vsaj 4000 udeležencev
8.2.4. Praksa za študente in dijake ustreznih smeri	50,00 €	PP 153238	ciljne skupine	vsaj 3 študenti
8.2.5. Strokovna pomoč pri raziskovalnem delu mladih	80,00 €	PP 153238	ciljne skupine	vsaj 3 raziskovalne naloge
8.2.6. Dogodki in javne predstavitve mladih	100,00 €	PP 153238	ciljna skupina, (lokalni) deležniki, mediji	vsaj 2 dogodka/25 udeležencev

**8.3. Razvoj in priprava učnih
pripomočkov ter nakup
ustrezne opreme za
izobraževanje**

8.3.1. Razvoj in priprava učnih pripomočkov: učni listi in (raziskovalne) beležnice*	1.500,00 €	projektno/ lastna dejavnost	učitelji	priprava in tisk učnih pripomočkov za učence OŠ
8.3.3. Nakup in vzdrževanje zahtevnejše opreme za izvedbo programov za obiskovalce (samostoječe lupe, mikroskopi, daljnogledi, teleskopi ipd.)*	4.450,00 €	projektno/ lastna dejavnost	obiskovalci	1 fiksni teleskop, prilagojen za gibalno ovirane osebe

**8.4. Razvoj in priprava
fizičnih razstav in
interpretacije**

8.4.1. Priprava konceptov in vsebin razstav in drugih interpretativnih gradiv	- €	PP 153238	-	pripravljene vsebine NRŠZ
8.4.2. Izvedba razstav in interpretacije	7.500,00 €	projektno - LIKE	ilustratorji, fotografi, oblikovalci, tiskarji	naprava za prikaz digitalnih interpretativnih vsebin
8.4.3. Vzdrževanje razstav in interpretacije	250,00 €	PP 153238	-	vzdrževanje in nadomestilo poškodovanih elementov (po potrebi)

**8.5. Razvoj in priprava
virtualne, multimedijske in
filmske interpretacije**

a) Mobilna aplikacija				
8.5.1. Promocija mobilne aplikacije	- €	lastna dejavnost	-	NEXTO / italijanska verzija
8.5.2. Redno vzdrževanje (nadgradnje, posodobitve vsebin)	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 1 dopolnitev
b) Izobraževalni in promocijski filmi				
8.5.5. Produkcija predstavitvenega filma o NRŠZ iz obstoječih posnetkov s posodobitvami*	2.000,00 €	projektno/ lastna dejavnost	produkcijska ekipa	dokončna izdelava predstavitvenega filma o NRŠZ
8.5.6. Snemanje in produkcija kratkih izobraževalnih filmov*	1.200,00 €	projektno/ lastna dejavnost	produkcijska ekipa	vsaj 1 kratek izobr. film (pogojno)
c) Spletna kamera in druge vsebine za glavni zaslon				

8.5.7. Dobava in montaža on-line snemalnih sistemov (npr. gnezdenje na polojih) s prikazom na glavnem zaslonu v recepciji in/ali spletni strani/FB*	3.500,00 €	projektno/ lastna dejavnost	podizvajalec	1 on-line sistem (pogojno ob pridobitvi financiranja)
8.5.9. Priprava tematskih PPT predstavitev za predvajanje na glavnem zaslonu	- €	lastna dejavnost	-	redno dodajanje novih fotografij (možen samo JPG format)
8.5.10. Priprava dnevnih novic za objavo na glavnem zaslonu in/ali spletni strani/FB (zanimiva opažanja, novice iz rezervata)	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 1 novica tedensko
8.5.12. Promocija obiskovanja NR med slepimi in slabovidnimi potenc. obiskovalci	€	PP 153238	obiskovalci	vsaj 1 predstavitev / 20 udeležencev (pogojno ob pridobitvi projekta)
8.6. Priprava ponudbe izdelkov in storitev ter izvedba programov za obiskovalce				
8.6.1. Nabor izdelkov in storitev, ki se bodo dejansko realizirali	- €	lastna dejavnost	-	1 seznam
8.6.2. Naročila izdelave spominkov, promocijskih izdelkov in ostalih prodajnih artiklov	15.000,00 €	lastna dejavnost	podizvajalci, dobavitelji	obseg glede na fin. možnosti
8.6.3. Dogovori z lokalnimi ponudniki za oblikovanje ponudbe hrane, naravi prijaznih lokalnih pridelkov/produktov in storitev ter izvedba dogovorov	- €	lastna dejavnost	lokalni ponudniki	Vsaj 2 dogovora
8.6.4. Redno naročanje, dostave, skladiščenje, vodenje evidenc do postavitve na prodajna mesta	5.000,00 €	lastna dejavnost	dobavitelji, dostava	obseg glede na fin. možnosti in dogovore
8.6.5. Izvedba vodenj in drugih programov aktivnosti za obiskovalce	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 5000 udeležencev
8.7. Sprejem, usmerjanje in osnovne storitve za obiskovalce				
8.7.1. Redno delovanje recepcije v času obratovanja centra	3.500,00 €	PP 153238	honorarni sodelavci	redno vsakodnevno delovanje recepcije po otvoritvi centra
8.7.2. Usmerjanje obiskovalcev glede na njihove želje in potrebe	- €	PP 153238	-	vsaj 10000 usmerjenih obiskovalcev
8.7.3. Delovanje okrepčevalnice	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 20.000€
8.7.4. Prodaja izdelkov in spominkov v trgovinici	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 7.500€
8.7.5. Zavarovanje odgovornosti za obiskovalce	2.100,00 €	lastna dejavnost	zavarovalnica	1 sklenjena polica

8.7.6. Določitev dnevnega maksimuma obiskovalcev in upravljanje obiska za preprečitev prevelikega števila obiskovalcev	- €	PP 153238	-	1 sklop aktivnosti
8.8. Predstavitve NRŠ izven območja: predstavitve, sejmi, oglaševanje, itd.				
8.8.1. Priprava promocijskih gradiv o NRŠ (predstavitvena zloženska, letak, vodnik, pingvin, itd)*	1.500,00 €	projektno/ lastna dejavnost	podizvajalci (oblikovalci, tiskarji)	vsaj 3 razl. predst.gradiva /naklada glede na fin.možnosti
8.8.2. Redne predstavitve NRŠ in programov turističnemu sektorju in lokalnim ciljnim skupinam*	100,00 €	projektno/ lastna dejavnost	ciljne skupine	3 predstavitve/ vsaka po 20 udeležencev
8.8.3. Sodelovanje na vsebinsko primernih sejmih in lokalnih sejemskih in podobnih predstavitev (npr. s področja narave in prostega časa)*	100,00 €	projektno/ lastna dejavnost	ostala ZO, ministrstvo, turistični sektor, lokalni organizatorji	vsaj 1 sejem v sodelovanju z ostalimi ZO in MOP (Narava zdravje)
8.8.4. Sodelovanje/ predstavitve na drugih dogodkih, ki se jih udeležujejo ciljne skupine ali mediji*	100,00 €	projektno/ lastna dejavnost	organizatorji dogodkov	vsaj 1 udeležba/50 obiskovalcev
8.8.5. Oglaševanje v primernih medijih*	100,00 €	projektno/ lastna dejavnost	oglaševalci	po potrebi
8.9. Usposabljanje zaposlenih in drugih izvajalcev programov za obiskovalce				
8.9.1. Redno usposabljanje zaposlenih s področja doseganja ciljev in nadgradnje programov, razstav in interpretacije	300,00 €	PP 153238	organizatorji izobraževanj, zun.strokovnjaki	po potrebi
8.10. Spodbujanje trajnostne mobilnosti pri dostopu v NRŠ in omogočanje obiskovanja gibalno oviranim obiskovalcem				
8.10.1. Sodelovanje z MOK za vzpostavitev linije mestnega avt. prometa do vhoda v NRŠZ in uporabo okolju prijaznih avtobusov	- €	projektno/ lastna dejavnost	Občinska uprava MOK/Direkcija RS za ceste	vsaj 2 komunikaciji/ zabeležki za pripravo projektne vloge za povezavo in avtobus
8.10.2. Nakup el.invalidskih vozičkov, koles in manjših prevoznih sredstev na el.pogon za obiskovanje NR s strani gibalno oviranih obiskovalcev	12.500,00 €	MOP - Sklad za podnebne spremembe	gibalno ovirani obiskovalci	1 el. golf vozilo za prevoz gibalno oviranih obiskovalcev
8.10.3. Sodelovanje s Kolesarsko mrežo Obala za vzpodbujanje dostopa do NRŠZ s kolesi	70,00 €	PP 153238	kolesarska mreža Obala	vsaj 2 sestanka/ zabeležki; komplet za kolesarjem prijazno destinacijo
SKUPAJ	61.400,00 €			

Cilj 9: Vzpostavljanje, nadgrajevanje in vzdrževanje infrastrukture za obisk in upravljanje

V letih 2014 in 2015 zgrajena infrastruktura za obisk in upravljanje je namenjena:

- sprejemu, dobremu počutju, izobraževanju in ozaveščanju obiskovalcev,
- interpretaciji narave,
- zmanjšanju motenj z zagotavljanjem ustrezno zastrtih razgledišč,
- varnosti obiskovalcev, zaposlenih in pašne živine,
- zagotavljanju primernih pogojev za upravljanje rezervata z ustreznimi prostori za osebje upravljavca.

Osrednji del nalog po zgraditvi infrastrukture za obisk in upravljanje naravnega rezervata je povezan z dnevnim obratovanjem in vzdrževanjem objektov ter dopolnitvijo krajinske ureditve in dodatnimi ureditvami v in ob objektih, ki so se izkazale za nujne, čeprav niso bile predvidene v projektu za izvedbo del.

Kljub večkratnim pozivom vodilnemu izvajalcu del, da v čim krajšem času pristopi k reševanju napak zaradi preprečevanja nastajanja nadaljnje škode na objektih ter lažjega upravljanja, le-ta napak ni saniral. MOP se je kot investitor odločil napake odpraviti sam, za kritje stroškov pa je bila oktobra 2017 unovčena bančna garancija. V letu 2018 je bila na podlagi evidenčnega zbiranja ponudb (MOP) izvedena sanacija pohodnih dilatacijskih rešetk, ki potekajo vzdolž Centra za obiskovalce ter pripravljen popis za razpis za sanacijo strojnih inštalacij in elektroinštalacijskih del. Izvedbo sanacije, ki bo potekala po izboru izvajalca javnega razpisa, načrtujemo v prvi polovici leta 2019. V 2019 načrtujemo tudi izvedbo gradbeno obrtniških del, ki so tudi predmet unovčenja bančne garancije vodilnemu izvajalcu del (sanacija gnezdilne stene, popravilo prebojev, vrat in oken osrednje opazovalnice...).

V letu 2018 je Biotehniška fakulteta v Ljubljani pripravila poročilo »Rezultati enoletnega monitoringa vlažnosti lesa osrednje opazovalnice v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok«. Spremljanje stanja je bilo vzpostavljeno zaradi zamakanja v notranjost objekta in ugotavljanja potencialne ogroženosti objekta. V poročilu je podana ocena stanja in predlog sanacije. V skladu z dogovorom med Biotehniško fakulteto in upravljavcem rezervata se bo monitoring nadaljeval tudi v letu 2019. Občasno bodo opravili tudi preglede trohnobe in razkrojenosti lesa z upornim vrtanjem.

V 2019 načrtujemo pripravo projektne dokumentacije s popisom del za sanacijo osrednje opazovalnice ter izvedbo del, saj je izvedba sanacije z namestitvijo prezračevalne fasade nujna. V finančni del programa smo vključili okvirno vrednost 35.000 € za pripravo projektne dokumentacije s popisom del ter izvedbo sanacije osrednje opazovalnice, ki pa bo seveda znana, ko bo projektna dokumentacija s popisom del pripravljena. Sredstva za sanacijo osrednje opazovalnice bo treba še zagotoviti, pri čemer je treba preveriti tudi zavarovanje projektantske odgovornosti. Skupaj z MOP bomo nadaljevali z ugotavljanjem in koordinacijo odpravljanja pomanjkljivosti, dokler nepravilnosti in napake na novozgrajenih objektih ne bodo v celoti odpravljene. Skrbeli bomo tudi za redno čiščenje in vzdrževanje objektov ter ureditev za obisk.

Preglednica 10: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 9

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
9.1 Gradnja vseh objektov skladno s projektno dokumentacijo in pridobljenim gradb.dov.				
9.1.3. Krajinska ureditev območij okoli objektov (zasaditve in druge ureditve)	2.000,00 €	PP 153238/ lastna dejavnost	botanik in drugi eksperti	3-5 večjih dreves za senčenje ob centru in hlevu, nadgradnja trajnic in pšenične njive

skladne z varstvenimi in
razvojnimi cilji NR)

9.4. Redno vzdrževanje objektov v skladu s PID in POV				
9.4.1. Redno tekoče vzdrževanje objektov	5.000,00 €	PP 153238	-	redno opravljena vsa vzdrževanja in pregledi skladno z NOV, vodeni dnevnik
9.4.2. Investicijsko vzdrževanje objektov*	53.000,00 €	PP 153242 ali druga ustrezna PP / sanacija osr.opazovalnice: -projekt.odgovornost (zavarovanje)	MOP	nadgradnja in optimizacija strojnih inštalacij, sanacija osrednje opazovalnice (skupaj s pripravo popisa in nadzorom)
9.5. Dnevno obratovanje in upravljanje objektov				
9.5.1. Zagotovitev dostopnosti objektov za obiskovalce in druge ciljne skupine med obratovalnim časom (vključeni osn. stroški: elektrika, voda, kanalizacija, odvoz odpadkov, ogrevanje in hlajenje)	11.000,00 €	PP 153238/ lastna dejavnost	-	1 električno delovno vozilo, električna polnilnica, redno vzdrževanje, minimaliziranje stroškov
9.5.2. Zavarovanje in varovanje objektov in premoženja	4.500,00 €	PP 153238	zavarovalnica	1 zavarovalna polica, urejeno varovanje
9.5.3. Redno čiščenje vseh objektov kot tudi posebnih površin	6.500,00 €	PP 153238	podizvajalci	redno dnevno čiščenje WC-jev ter občasno generalno čiščenje centra in opazovalnic
SKUPAJ	82.000,00 €			

Cilj 10: Zagotavljanje učinkovitega in preglednega poslovanja, organizacije dela, financiranja, komuniciranja in sodelovanja v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja

Splošne naloge in dela v okviru cilja 10 so podporne narave ter obsegajo naloge in aktivnosti za učinkovito in pregledno poslovanje, organizacijo dela, financiranje, redno poročanje na način kot ga zahteva Ministrstvo za okolje in prostor (v obliki tabel za poročanje o upravljanju Natura 2000 območij), komuniciranje in sodelovanje v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja ter izvedbo drugih upravljavskih nalog v skladu z Uredbo o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok, Uredbo o načrtu upravljanja NRŠZ za obdobje 2015–2024, Uredbo o koncesiji za upravljanje NRŠZ, koncesijsko pogodbo in Zakonom o ohranjanju narave. Poleg temeljnih nalog s področja poslovanja, organizacije dela in pridobivanja zadostnih finančnih sredstev za izvedbo upravljanja Škocjanskega zatoka in vseh s tem povezanih aktivnosti je v ta sklop vključeno tudi sodelovanje v vzpostavljenih nacionalnih in mednarodnih partnerstvih, ki je že v preteklosti prinašalo pozitivne vplive na učinkovitost upravljanja, npr. AdriaWet, BirdLife International (BLI), Wetlands Link International (WLI), Parki dinarskega loka (DAP), Skupnost naravnih parkov Slovenije itd., pa tudi sodelovanje s pristojnim ministrstvom, organi v sestavi in Zavodom RS za varstvo narave.

V letu 2019 bomo nadaljevali z rednim sodelovanjem v Skupnosti naravnih parkov Slovenije, tako na področju izobraževalnih in osveščevalnih aktivnosti (npr. izvajanje nagradne igre »Spoznavajmo naravne

parke Slovenije za učence OŠ) kot tudi vseh ostalih aktivnostih s področja upravljanja, predvsem v smislu širjenja primerov dobrih praks.

Na področju komuniciranja in stikov z javnostmi so poleg stalnega zagotavljanja dostopa do informacij o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok v načrtu predvsem redno delo z mediji, organizacija in izvedba dogodkov kot tudi posodabljanje, vzdrževanje in nadgradnja glavnih komunikacijskih poti, kot so spletna stran, Facebook in Instagram. Organizacijo novinarske konference načrtujemo jeseni v primeru podaljšanja koncesijske pogodbe.

Preglednica 11: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 10

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
10.1 Naloge za učinkovito in pregledno poslovanje				
10.1.1. Priprava predlogov letnih programov dela na podlagi NU	- €	PP 153238	Odbor	1 odobren letni program dela
10.1.2. Priprava letnih in drugih poročil o delu	- €	PP 153238	Odbor	1 odobreno letno poročilo
10.1.3. Spremljanje izvajanja načrta upravljanja s pripravo sprememb načrta po potrebi	- €	PP 153238	strokovni zavod	del letnega poročila
10.1.5. Zagotavljanje pogojev za delovanje odbora za naravni rezervat	- €	PP 153238	Odbor	vsaj 1 seja/ 3-4 sklepi
10.1.6. Poslovna administracija (vključeni letni stroški telefonije, poština, drobn inventar, pis. material itd.)	7.000,00 €	PP 153238	-	popoln arhiv
10.2. Naloge za učinkovito in pregledno organizacijo dela				
10.2.1. Zaposlovanje ustreznih kadrov (redno in honorarno zaposleni)	- €	PP 153238	-	8,2 FTE redno zaposlenih, 0,4 FTE honorarnih sodelavcev
10.2.2. Aktivno vključevanje prostovoljcev v upravljalvske aktivnosti	200,00 €	lastna dejavnost	prostovoljci	20 prostovoljcev/ 200 prostovoljnih ur
10.2.3. Redno izobraževanje zaposlenih in prostovoljcev na njihovih področjih dela	100,00 €	PP 153238	organizatorji izobraževanj, strokovnjaki	vsaj 1 izobraževanje
10.2.4. Redni koordinacijski sestanki/ kolegiji ekipe NRŠZ	- €	PP 153238	-	vsaj 10 kolegijev
10.2.5. Vodenje in koordinacija ekipe NRŠZ	- €	PP 153238	-	vsaj 20 komunikacij/ zabeležk
10.2.6. Stroški poti za izvedbo nalog	3.500,00 €	PP 153238	-	ca. 150 nalogov
10.2.7. Nakup opreme za delo zaposlenih (računalniki, tiskalniki, telefoni itd.)**	800,00 €	projektno/ lastna dejavnost	-	računalniška in druga oprema po potrebi
10.3. Naloge za učinkovito, zadostno in pregledno financiranje upravljanja NRŠZ				
10.3.1. Usklajevanje rednega financiranja iz državnega proračuna na podlagi potrjenega NU in letnih programov dela	- €	PP 153238	Odbor, ministrstvo	vsaj 216.034€

10.3.2. Lastni prihodki upravljavca naravnega rezervata skladno z Uredbo o NRŠZ	- €	PP 153238	-	ca. 60.000€
10.3.3. Učinkovito pridobivanje sredstev iz lokalnih, državnih in mednarodnih skladov, ustanov ali organizacij ter mednarodnih programov pomoči	- €	PP 153238	-	ca. 5.000€
10.3.4. Priprava projektnih vlog, projektne in druge dokumentacije, sklepanje primernih partnerstev ter vodenje potrjenih projektov	- €	PP 153238	-	vsaj 2 vlogi, v kolikor bodo objavljeni primerni razpisi
10.3.5. Zagotavljanje finančne preglednosti s sistemom analitičnega računovodstva (ločena stroškovna mesta) in ločevanjem prihodkov in odhodkov na podlagi ZPFOLERD	4.000,00 €	PP 153238	zunanje računovodstvo	mesečni izpisi konto kartic, 1 letno poročilo
10.3.6. Finančno vodenje in administracija	- €	PP 153238	zunanje računovodstvo	arhiv
10.4. Sodelovanje v vzpostavljenih partnerstvih, ki so že v preteklih letih prispevala k učinkovitosti upravljanja NRŠZ (npr. Skupnost ZO, Adriawet, BirdLife, WLI, DAP) in vključevanje v nove povezave				
10.4.1. Sodelovanje v in periodično vodenje Skupnosti ZO Slovenije	120,00 €	PP 153238	upravljavci ZO	vsaj 3 zabeležke, 1 skupni produkt (nagrada igra)
10.4.2. Sodelovanje s partnerji omrežja Adriawet v smeri ohranjanja in nadgradnje dosedanjih rezultatov skupnega sodelovanja in projektov	- €	PP 153238	partnerji mreže Adriawet	preverbe za prijavo v okviru programa INTERREG SLO-ITA, redno sodelovanje v okviru projekta IMPRECO
10.4.3. Izmenjava izkušenj na nacionalni in mednarodni ravni	- €	PP 153238	sorodne organizacije	5 komunikacij/ zabeležk
10.4.4. Sodelovanje v Nacionalnem odboru Ramsarske konvencije in kot nacionalni predstavnik Odbora Wetlands International	- €	PP 153238	ostali sodelujoči	3 zabeležke, glasovanje Wetlands Int.
10.4.5. Vključevanje v nove povezave, namenjene izmenjavi znanj in izkušenj oziroma s pričakovanimi pozitivnimi učinki na upravljanje NRŠZ	30,00 €	PP 153238	sorodne organizacije	2 komunikaciji/ ali pismi o nameri, članstvo LAS Istre
10.5. Sodelovanje z pristojnim ministrstvom, organi v sestavi in strokovnim zavodom				
10.5.1. Redno sodelovanje s strokovnimi službami in odg. predstavniki okoljskega ministrstva	- €	PP 153238	ministrstvo	10 komunikacij/ zabeležk
10.5.2. Sodelovanje z ARSO na področju lastninjenja zemljišč v NRŠZ	- €	PP 153238	ARSO	komunikacija po potrebi

10.5.3. Sodelovanje s strokovnim zavodom pri pripravi naravovarstvenih smernic, pogojev in soglasij ter drugih skupnih aktivnostih	- €	PP 153238	strokovni zavod	vsaj 5 komunikacij/ zabeležk (po potrebi)
10.6. Druge naloge v skladu z Uredbo o NRŠZ, koncesijsko pogodbo in ZON				
10.6.1. Presoja skladnosti z določili NU in obveščanje prijaviteljev za ravnanja iz 11., 13., 17. in 22. točke 6. člena uredbe (varstveni režim)	- €	PP 153238	prijavitelji	po potrebi
10.6.2. Sodelovanje z izvajalci javnih služb in uskladitev terminskih načrtov in drugih pogojev za dovoljena ravnanja znotraj meja NRŠZ (izdaja pisnih izjav)	- €	PP 153238	izvajalci javnih služb	po potrebi
10.6.3. Priprava mnenj in strokovnih gradiv po potrebi	- €	PP 153238	strokovni zavod	po potrebi
10.6.4. Druge aktivnosti v zvezi z upravljanjem zemljišč, objektov in naprav v lasti države	- €	PP 153238	ministrstvo z organi v sestavi	1 dodatna akt./ zabeležka
10.7. Delo z mediji in dogodki				
10.7.1. Priprava sporočil za javnost	- €	PP 153238	-	vsaj 1 sporočilo za javnost
10.7.2. Organizacija novinarskih konferenc	300,00 €	PP 153238	-	1 novinarska konferenca
10.7.4. Drugi dogodki (za medije in povabljene), okoljski dnevi	1.000,00 €	PP 153238	zunani izvajalec (katering)	vsaj 2 dogodka, vsaj 20 udeležencev na dogodek
10.7.5. Spremljanje in analiziranje objav v medijih	500,00 €	PP 153238	zunani izvajalec	vsaj 50 objav, vsaj 1 analiza
10.8. Vzdrževanje in nadgradnja spletne strani				
10.8.1. Priprava in objava novic	- €	PP 153238	-	vsaj 2 objavi na mesec
10.8.2. Priprava in objava novih poglavij, podstrani npr.: metulji, hrošči, kačji pastirji, sladkovodne rastline...	- €	PP 153238	-	vsaj 2 nova podpoglavja
10.8.3. Posodabljanje in dopolnitve objavljenih vsebin	- €	PP 153238	-	vsaj 1 posodobitev v smeri manj besedila in več grafičnih/slikovnih prikazov
10.8.4. Oblikovana prenova spletne strani*	4.000,00 €	Projektno/lastna dejavnost	-	Dokončanje oblikovne in tehnične prenove strani, uporabnost na mobilnih napravah
10.9. Facebook, Instagram				
10.9.1. Promocija FB strani (www.facebook.com/skocjanskizatok)	- €	PP 153238	-	preseči 3000 všečkov na strani
10.9.2. Priprava in objava novic (FB in Instagram, po objavi profila)	- €	PP 153238	-	vsaj 1 objava na teden
10.9.3. Priprava in objava fotografij/tematskih albumov (FB profil)	- €	PP 153238	-	vsaj 2 albuma fotografij
10.9.4. Oblikovanje in objava Twitter profila	- €	PP 153238	-	1 skupni DOPPS Twitter profil

10.9.5. Promocija Instagram/Twitter profila	- €	PP 153238	-	promocija Twitter in Instagram profila
10.10 Skupne PR naloge/aktivnosti z drugimi zavarovanimi območji in partnerji				
10.10.1. Urejanje spletne strani Skupnosti ZO - www.parkislovenije.si	244,00 €	PP 153238	upravljavci ZO	urejanje spletne strani Naravni parki Slovenije
10.11. Zagotavljanje dostopa do informacij o NRŠZ				
10.11.1. Vodenje arhiva vseh informacij o NRŠZ	- €	PP 153238	-	1 arhiv, urejen tudi v italijanskem jeziku
10.11.2. Objavljanje relevantnih informacij na spletni strani	- €	PP 153238	-	redne dopolnitve kataloga (letni programi in poročila, seje odbora)
10.11.3. Zagotavljanje dostopa do informacij za bolj zainteresirane posameznike/skupine	- €	PP 153238	-	glede na povpraševanje
SKUPAJ	21.794,00 €			

5 PREDSTAVITEV PROJEKTOV V TEKU IN PRIPRAVI

5.1. PROJEKTI V TEKU

V letu 2017 je bil v okviru programa ADRION (Interreg V-B, evropsko teritorialno sodelovanje 2014-2020) za financiranje potrjen projekt **IMPRECO** - »Common strategies and best practices to IMProve the transnational PROtection of ECOsystem integrity and services«. Projekt se je uradno začel 1. januarja 2018, zaradi zamud v okviru programa Adrion pa je bil uvodni partnerski sestanek organiziran šele aprila 2018, dotlej pa smo izvajali zagonske aktivnosti projekta. Projekt je namenjen mreženju in sodelovanju s podobnimi zavarovanimi območji v jadransko-jonski regiji na področju vrednotenja in ohranjanja mokrišč in njihovih ekosistemskih storitev. Vodilni partner projekta je Občina Staranzano, partnerji pa poleg DOPPS-a še Università del Salento, JZ »More i krš« Split, ADF iz Albanije in Regija Kreta iz Grčije. Proračun DOPPS za aktivnosti, povezane z NR Škocjanski zatok, znaša 174.794 €, od česar bo iz ESRR sredstev zagotovljeno 85%, lastno sofinanciranje pa znaša 15% (26.219 €). V 2018 smo bili uspešni pri pridobitvi proračunskih sredstev MJU za sofinanciranje lastnega deleža v evropskih projektih, ki jih izvajajo slovenski NVO. Iz tega naslova smo z MJU podpisali pogodbo za 20.718,17 €, lastni delež pa se je tako znižal na 5.500,93 €. Vsebinsko izvajanje projekta je steklo v aprilu, še vedno pa skušamo nadoknaditi zamudo iz začetka leta.

V manjšem obsegu so aktivnosti v NR Škocjanski zatok vključene tudi v druge projekte DOPPS. Predvsem velja omeniti projekt **LIKE** (INTERREG SI-HR), v okviru katerega je predvidena digitalna interpretativna naprava za prikaz izobraževalnih vsebin. Zaradi zamud pri izvedbi teh projektnih aktivnosti se nabava in namestitve naprave prestavi iz 2018 v 2019.

5.2. PROJEKTI V PRIPRAVI

Glede na prednostnost vsebin upravljanja NR Škocjanski zatok smo v 2018 iskali nove vire za financiranje nujnih upravljaljskih ukrepov, ki presegajo obseg rednega letnega proračuna naravnega rezervata. Na novi razpis programa LIFE smo skladno z načrti ponovno prijavi projekt LIFE FOR DRAVA. Ker se je istočasno na MOP odprla tudi možnost za sofinanciranje ukrepov v laguni iz Sklada za podnebne spremembe, smo vsebine glede na ustreznost razporedili med oba potencialna vira financiranja. V program Sklada za podnebne spremembe so bila uvrščena vzdrževalna dela v laguni Škocjanskega zatoka z vzpostavitvijo dodatnih gnezditvenih otokov za navadne in male čigre ter zmanjšanjem možnosti za dostop kopenskih plenilcev ter sanacija nasipa ob Ari. Zamenjavo dotrajanega praga na Ari z zaporničnim sistem, monitoring rib v naravnem rezervatu ter del izobraževalnih aktivnosti (cilji 1, 2, 5 in 8) pa ostajajo v okviru LIFE prijave, za katero smo potrditev koncepta prejeli konec oktobra 2018 in v času priprave tega programa delamo na pripravi končne prijavnice.

Tudi v 2019 se bomo prijavljali tako na primerne mednarodne, kot tudi na lokalne razpise Luke Koper in Mestne občine Koper. Poleg tega načrtujemo tudi ponovitev prijave na naslednji razpis LAS Istra.

6 PREGLED FINANČNEGA OKVIRA

Finančne preglednice vsebujejo povzetek predvidenih stroškov in virov za izvedbo programa dela. V preglednici 12 so prikazani načrtovani stroški, ki so v delu, ki se financira iz PP 153238 in PP 153242, usklajeni s sredstvi, ki so predvidena v proračunu RS za leto 2019. Na prihodkovni strani so opredeljeni vsi viri za pokrivanje načrtovanih stroškov za izvedbo programa dela Naravnega rezervata Škocjanski zatok v letu 2019.

Stroški izvedbe programa dela NRŠZ v letu 2019 znašajo 889.506,29 €, od česar je za 459.700,00 € ukrepov predvidenih za financiranje iz Sklada za podnebne spremembe, za 53.000,00 € je v program vključenih sanacijskih ukrepov na objektih, za katere še ni zagotovljeno financiranje iz proračuna, na 16.000,00 € je ocenjen odkup zemljišča ob Telekomu, za druge ukrepe v vrednosti okoli 42.000,00 € pa še iščemo primerne neproračunske finančne vire (sponzorstva, donacije, projektni viri). Med skupnimi stroški jih je kar 71,1% namenjenih izvedbi varstvenih, upravljavskih in nadzornih nalog, 28,9% pa nalogam urejanja obiska in ozaveščanja javnosti. Razvojne naloge so prisotne v minimalnem obsegu in jih zato posebej ne prikazujemo, kar je povezano s tipom zavarovanega območja in njegovimi cilji. Glede na obseg infrastrukture za obisk ter obisku in ozaveščanju namenjenih nalog skladno z Načrtom upravljanja na daljši rok ocenjujemo, da bodo le-te višje od splošnih priporočil ministrstva (25-30%), v letu 2019 pa se je delež prevesil v korist varstvenih, upravljavskih in nadzornih nalog zaradi velikega obsega vzdrževalnih ukrepov, ki bodo izvedeni v primeru zagotovljenega financiranja iz Sklada za podnebne spremembe.

Na podlagi Zakona o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 53/2007) vodimo odhodke in prihodke iz opravljanja dejavnosti javne službe upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok na posebnih stroškovnih mestih v skladu s sodili, revidiranimi in s strani revizorke Milene Gorjup s.p. in potrjenimi v Revizijskem poročilu o preveritvi objektivne upravičenosti sodil z dne 28. 02. 2008.

Preglednica 12: Prikaz predvidenih stroškov izvedbe programa dela 2019

Cilji	1. Programski, materialni in investicijski stroški	2. Stroški delovnih ur vseh zaposlenih po vsebinskih sklopih ciljev
VARSTVENI CILJI		
Cilj 1	302.700,00 €	
Cilj 2	126.000,00 €	
Cilj 3	24.500,00 €	
Cilj 4	26.000,00 €	
Cilj 5	31.980,00 €	
Cilj 6	0,00 €	
Cilj 7	13.882,29 €	
Skupaj – stroški varstvenih nalog in aktivnosti:	525.062,29 €	57.390,00 €
DRUGI CILJI UPRAVLJANJA		
Cilj 8	61.400,00 €	
Cilj 9	82.000,00 €	
Cilj 10 – splošno	15.750,00 €	
Cilj 10 – PR	6.044,00 €	
SKUPAJ - stroški urejanja infrastrukture, obiska in ozaveščanja javnosti in splošnih podpornih akt.:	165.194,00 €	141.860,00 €
STROŠKI UPRAVLJANJA PO KATEGORIJA		

Programski in mat. stroški	575.956,29 €
Zaloge/stroški prodajnih artiklov (cilj 8)	20.000,00 €
Stroški investicij, opreme in inv. vzdrževanja	94.300,00 €
Stroški dela	199.250,00 €
SKUPAJ	889.506,29 €

2. Stroški redno zaposlenih in honorarnih sodelavcev

Str. dela – redni	199.250,00 €
Str. dela – honorarni	4.500,00 €

Preglednica 13: Prikaz predvidenih virov financiranja izvedbe programa dela 2019

Viri financiranja	Načrtovani zneski
1. pogodbeno sredstva in sredstva v pridobivanju:	
Proračunska postavka 153238	214.137,00 €
Proračunska postavka 153242	1.897,16 €
Lastni prihodki upravljavca	60.000,00 €
Prihodki iz naslova SKZGS (predlagana višina sredstev za leto 2019)	15.000,00 €
Projektno sofinanciranje (Adrion, Impreco)	20.194,00 €
Projektno sofinanciranje (Interreg SI-HR, LIKE)	7.500,00 €
SKUPAJ 1	318.728,16 €
2. potencialni viri, iz katerih je prihodek še potrebno zagotoviti (označeno z * v poglavju 4 Letni program aktivnosti):	
Proračunska postavka 153242 (ali druga) – sanacija objektov v NRŠZ	53.000,00 €
Podnebni sklad (ukrepi-mokrišča, ITV, električna vozila)	459.700,00 €
ARSO za odkup zemljišča ob Telekomu (rezervirana sredstva)	16.000,00 €
Projekti, povečanje lastnih prihodkov upravljavca, sponzorstva in donacije	42.078,13 €
SKUPAJ 2	557.778,13 €

Preglednica 14: Prikaz predvidenih stroškov za financiranje iz naslova sredstev SKZGS v letu 2019

Vrsta stroška	Načrtovani zneski
Ukrepi v okviru cilja 1, ki so v preglednici 1 označeni s financiranjem SKZGS	15.000,00 €
SKUPAJ	15.000,00 €

Preglednica 15: Prikaz predvidenih stroškov za financiranje iz naslova sredstev Sklada za podnebne spremembe v letu 2019

Vrsta stroška: aktivnost po programu in opis	Načrtovani zneski
1.5.2. Sanacija in nadvišanje nasipa vzdolž Are v naravnem rezervatu z vtiskanjem zagatnic	270.000,00 €
1.7.1. Odstranjevanje in preprečitev razširjanja amorfe in rubinije na območju celotnega NR	13.700,00 €
1.6.5. in 3.3.1. Odstranjevanje in preprečitev razširjanja japonske kaline, japonskega kosteničevja, verlotovega pelina in lovorikovca: selektivno odstranjevanje rastlin, zasaditev območje z domorodnimi grmovnimi in drevesnimi vrstami, zasenčevanje rastišč tujerodnih vrst rastlin	3.000,00 €
2.2.1. Nadvišanje zapornice na morskem kanalu	70.000,00 €
2.3.1. Oblikovanje novih gnezditvenih otočkov za kolonijske vrste, kot sta navadna in mala čigra, na višjih kotah, nadvišanje dela polojev ob hkratni poglobitvi sekundarnih	50.000,00 €

kanalov ter razširitev varovalnega jarka, ki preprečuje dostop na poloje in otočke kopenskim plenilcem – projektna dokumentacija in pripravljalne aktivnosti	
3.3.2. Izlov tujerodnih želv z vršami v naravnem okolju, odstanjevanje jajc, ozaveščanje javnosti	18.500,00 €
5.1.1. Oprema za spremljanje podnebnih dejavnikov ter izvedbo monitoringa (npr. meteorološka postaja z repetitorji, plovila za dostop upravljavca ipd.)	15.000,00 €
7.1.9. Nakup električnega motornega kolesa za izvajanje nadzora in upravljavskih aktivnosti	7.000,00 €
8.10.2. Nakup električnega golf vozila za prevoz gibalno oviranih obiskovalcev po učni poti	12.500,00 €
SKUPAJ	459.700,00 €

7 KADROVSKI NAČRT

Načrtovano število ur redno zaposlenih za izvedbo Letnega programa dela NR Škocjanski zatok za leto 2019, izraženo z ekvivalentom polnega delovnega časa, po sedanjih ocenah znaša 8,6 FTE. Letni program dela bo v letu 2019 izvedlo 7 stalno zaposlenih v rezervatu za polni delovni čas (strokovni vodja rezervata, poslovni sekretar-receptor, receptor II-vodnik, koordinator izobraževanja, koordinator za izobraževanje in PR in dva naravovarstvena nadzornika). Zaradi upokojitve nadzornika Igorja Brajnika s 1.1.2019 načrtujemo v letu 2019 novo zaposlitev za delni delovni čas. Novozaposleno osebo trenutno prikazujemo na delovnem mestu naravovarstveni nadzornik-vodnik III, s tem da se bo do zaposlitve naziv najverjetneje spremenil zaradi spremembe sistemizacije delovnih mest na DOPPS. S tako strukturo in številom zaposlenih je ob doseganju ciljev tega programa dosežen tudi eden od pričakovanih rezultatov operacije Objekti v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok, pomemben zaradi upravičenosti stroškov investicije.

Poleg tega bodo pri izvedbi programa z delom delovnega časa sodelovali še ornitolog, poslovna sekretarka, direktor, vodja sektorja in vodja financ. Po potrebi bomo občasno vključevali še honorarne sodelavce (študentsko delo pri spremljanju stanja ter oskrbi pašnih živali ter honorarni sodelavci za sprejem in vodenje obiskovalcev: približno 0,4 FTE). Vsi predvideni kadri so potrebni za izvedbo javne službe upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok, kot jo opredeljuje veljavna zakonodaja in so predvideni v finančnem planu na podlagi načrta upravljanja.

Preglednica 16: Ocena potrebnega števila potrebnih delovnih ur v ekvivalentu FT po načrtovanih redno zaposlenih in honorarnih sodelavcih za izvedbo Načrta upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok

Leto	2019	Ekvivalentna delovna mesta – javni sektor*
<i>Redno zaposleni</i>		
Strokovni vodja	1,00	I017040
Poslovni sekretar-receptor I	1,00	I015043
Receptor II - vodnik	1,00	I015043
Naravovarstveni nadzornik-vodnik I	1,00	I015020
Naravovarstveni nadzornik-vodnik II	1,00	I015020
Naravovarstveni nadzornik-vodnik III	0,70	I015020
Koordinator izobraževanja	1,00	I017179
Koordinator izobraževanja in PR	1,00	I015065
Poslovni sekretar DOPPS	0,10	J025019
Direktor DOPPS/vodja financ/vodja sektorja	0,30	I017141
Ornitolog	0,10	I017144
Redno zaposleni – SKUPAJ (FT)	8,20	
<i>Honorarni sodelavci</i>		
Sodelavci za pomoč pri košnji, oskrbi živali	0,10	I015022
Vodniki in receptorji	0,30	I015043
Honorarni sodelavci – SKUPAJ (FT)	0,40	
Skupno število potrebnih kadrov (FT)	8,60	

Opomba (*): Šifre delovnih mest so iz Kataloga delovnih mest – tarifni del (št. 100-2/2007/32 z dne 11. 7. 2008) na podlagi Kolektivne pogodbe za dejavnost okolja in prostora – tarifni del (Uradni list RS, št. 60/08).

Preglednica 17: Povzetek potrebnih delovnih ur po ciljih načrta upravljanja in po letih za načrtovan obseg nalog (ekvivalent FT)

Povzetek po sklopih ciljev/nalog	Kadri	Ekvivalent FT	Stroški dela
Upravljanje habitatov (cilji 1–4)	Vodstveni k.	0,35	10.045,00 €
	Strokovni k.	0,00	- €
	Nar. nadzorniki	0,70	15.925,00 €
	Adm. podpora	0,00	- €
	Hon. sodelavci	0,10	1.000,00 €
Monitoring in raziskave (cilj 5)	Vodstveni k.	0,10	2.870,00 €
	Strokovni k.	0,25	6.330,00 €
	Nar. nadzorniki	0,35	7.950,00 €
	Adm. podpora	0,00	- €
	Hon. sodelavci	0,00	
Naravovarstveni nadzor in sodelovanje (cilja 6 in 7)	Vodstveni k.	0,10	2.870,00 €
	Strokovni k.	0,00	- €
	Nar. nadzorniki	0,50	11.400,00 €
	Adm. podpora	0,00	- €
Upravljanje obiska in infrastrukture (cilja 8 in 9)	Vodstveni k.	0,15	4.305,00 €
	Strokovni k.	1,35	33.570,00 €
	Nar. nadzorniki	0,95	21.600,00 €
	Adm. podpora	1,60	33.600,00 €
	Hon. sodelavci	0,30	3.500,00 €
Splošna dela in naloge (cilj 10)	Vodstveni k.	0,60	21.360,00 €
	Strokovni k.	0,50	12.200,00 €
	Nar. nadzorniki	0,20	4.725,00 €
	Adm. podpora	0,50	10.500,00 €
Skupaj – vsi cilji načrta upravljanja	Vodstveni k.	1,30	41.450,00 €
	Strokovni k.	2,10	52.100,00 €
	Nar. nadzorniki	2,70	61.600,00 €
	Adm. podpora	2,10	44.100,00 €
	Hon. sodelavci	0,40	4.500,00 €
SKUPAJ – OCENA POTREBNIH DELOVNIH UR IN STROŠKOV DELA		8,60	203.750,00 €

Preglednica 18: Povzetek načrtovanih delovnih ur in stroškov dela v 2019 za redno zaposlene

Delovno mesto	Načrtovane efektivne del.ure	Str. plač/ osebe (EUR)	Vir: PP-153238	IMPRECO	Lastni viri
Strokovni vodja	1.750	28.700,00 €	22.386,00 €	6.314,00 €	
Poslovni sekretar – receptor I	1.750	21.000,00 €	13.860,00 €		7.140,00 €
Receptor II - vodnik	1.750	21.000,00 €	13.860,00 €		7.140,00 €

Naravovarstveni nadzornik – vodnik I	1.750	24.500,00 €	24.500,00 €		
Naravovarstveni nadzornik – vodnik II	1.750	21.000,00 €	21.000,00 €		
Naravovarstveni nadzornik – vodnik III	1.225	16.100,00 €	16.100,00 €		
Vodja izobraževanja	1.750	26.200,00 €	16.572,00 €	5.240,00 €	4.388,00 €
Koordinator izobraževanja in PR	1.750	23.200,00 €	14.172,00 €	4.640,00 €	4.388,00 €
Poslovni sekretar DOPPS	175	2.100,00 €	2.100,00 €		
Direktor DOPPS/vodja financ	525	12.750,00 €	12.750,00 €		
Ornitolog	175	2.700,00 €	2.700,00 €		
SKUPAJ PLAČE - PROGRAM DELA NRŠZ 2019	14.350	199.250,00 €	160.000,00 €	16.194,00 €	23.056,00 €

Poleg redno zaposlenih je za izvedbo programa predvideno tudi sodelovanje honorarnih sodelavcev (študentsko delo). Potrebne ure dela v tem segmentu ocenjujemo na 0,40 FTE oziroma 4.500 EUR, zaradi finančno-računovodskih razlogov pa te stroške vodimo med materialnimi stroški in ne med stroški dela.

Skupni stroški dela (redno zaposlenih in honorarnih sodelavcev) znašajo 203.750,00 €. Od tega naj bi se s proračunske postavke 153238 financiralo za 160.000,00 € stroškov. Preostali stroški dela naj bi se pokrivali iz projekta Impreco ter iz lastne dejavnosti upravljavca.